

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA RUSKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

ŽENSKÉ POSTAVY VE VYBRANÉ TVORBĚ AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Radana Jarošová

Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor Čj-Fj

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radka Fridrichová, PhD.

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 30. Června 2014

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat Mgr. et Mgr. Radce Fridrichové, PhD. za odborné vedení a cenné rady při zpracovávání diplomové práce.

OBSAH

Úvod.....	1
1 Život Amélie Nothombové.....	2
2 Charakteristika a hlavní rysy tvorby Amélie Nothombové.....	3
2.1 Autobiografie.....	3
2.1.1 Významní frankofonní představitelé autobiografie.....	4
2.2 Psychologický román.....	6
2.2.1 Významní frankofonní představitelé psychologického románu.....	8
2.3 Dílo Amélie Nothombové.....	9
2.3.1 Ani Eva, ani Adam.....	11
2.3.2 Antikrista.....	11
2.3.3 Kyselina sírová.....	12
2.3.4 Strach a chvění.....	12
2.3.5 Hlavní rysy tvorby Amélie Nothombové.....	12
2.3.6 Seznam literární tvorby Amélie Nothombové.....	13
3 Obraz ženy ve vybrané tvorbě Amélie Nothombové.....	16
3.1 Ani Eva, ani Adam.....	16
3.1.1 Amélie.....	16
SHRNUTÍ.....	20
3.2 Antikrista.....	21
3.2.1 Blanche.....	21
3.2.2 Krista.....	24
SHRNUTÍ.....	26
3.3 Kyselina sírová.....	26
3.3.1 CKZ 114: Pannonika.....	27
3.3.2 Zděna.....	31
SHRNUTÍ.....	33
3.4 Strach a chvění.....	34
3.4.1 Amélie.....	34
3.4.2 Mori Fubuki.....	38
SHRNUTÍ.....	41
4 Srovnání vybraných děl.....	42
4.1 Autobiografická díla Ani Eva, ani Adam a Strach a chvění.....	42
4.2 Psychologické romány Antikrista a Kyselina sírová.....	42
5 Závěr.....	44
6 Seznam literatury.....	46
7 Resumé.....	48

ÚVOD

„*Blahoslaveni budiž ti, kdo inspirují lásku*“ (Amélie Nothombová)

Diplomová práce na téma *Ženské postavy ve vybrané tvorbě Amélie Nothombové* je rozdělena na dvě části, a to na část praktickou a část teoretickou. Cílem teoretické části je představit belgickou spisovatelku Amélie Nothombovou, její život a dílo, a také vliv životních okolností na literaturu této současné autorky.

V první kapitole budeme charakterizovat život a tvorbu Amélie Nothombové. V následující kapitole vymezíme pojmy *psychologický román* a *autobiografie*, neboť právě na tyto dva literární žánry se Amélie Nothombová specializuje. Dále se zaměříme na hlavní rysy tvorby této autorky.

Praktická část diplomové práce je rozdělena do dvou kapitol. Cílem té první je vyzdvihnoutí role ženy ve vybrané tvorbě Amélie Nothombové. Pro rozbor byly vybrány čtyři knihy. V obou případech se jedná o autobiografická díla: *Ani Eva, ani Adam* a *Strach a chvění*. Dále o dva psychologické romány. První z nich je dílo, které pojmenovala Amélie Nothombová podle hlavní hrdinky, čili *Antikrista*, druhé nese název *Kyselina sírová*. Poslední kapitola této práce je věnována porovnání uvedených prozaických děl mezi sebou.

Vzhledem k současnosti spisovatelky Amélie Nothombové není mnoho literatury věnované jejímu životu. Jako zdroj pro tuto diplomovou práci bylo proto využito primárně děl Amélie Nothombové. Zároveň bylo možné čerpat z důvěryhodných internetových zdrojů.

1 ŽIVOT AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

Amélie Nothombová je velice plodná současná spisovatelka. Vzhledem k mládí této autorky nebylo vydáno mnoho knih o jejím životě, pokud nepočítáme její vlastní autobiografická díla. Informace o životě Amélie Nothombové byly tedy pro tuto práci čerpány z knih samotné spisovatelky. Věrohodnými zdroji jsou také rozhovory poskytované belgickým televizím.

Amélie Nothombová se narodila 13. 8. 1967 v Japonsku, a to do rodiny belgických politiků. Jedná se o francouzsky píšící spisovatelku.

Prastrýc Amélie Nothombové se jmenoval Charles Ferdinand Nothomb a pracoval jako belgický ministr zahraničních věcí, a to v letech 1980 - 1981. Pradědeček Amélie, Pierre Nothomb, byl nejen politikem, ale dokonce spisovatelem.

Protože tatínek Amélie Nothombové byl belgický diplomat, hodně cestoval po celém světě. Jeho dcera Amélie ho na cestách doprovázela. Svých prvních pět let života tedy prožila v Japonsku, kde se naučila tamějšímu jazyku. Pobyt v Zemi vycházejícího slunce značně ovlivnil tvorbu této současné frankofonní autorky, zejména díla autobiografická, kterých spisovatelka napsala mnoho.

Další roky prožila Amélie také v Číně, New Yorku, Bangladéši, Barmě a Laosu. Až ve svých sedmnácti letech, v roce 1984, se odstěhovala do Bruselu.

Právě zde vystudovala románskou filologii na Université Libre de Bruxelles. Poté odcestovala zpět do Japonska, kde získala práci pro obchodní společnost. Zážitky z tohoto období popisuje v dílech *Strach a chvění* (*Stupeur et tremblements*, 1999) a *Ani Eva, ani Adam* (*Ni d'Ève, ni d'Adam*, 2007)

Když se Amélie v roce 1999 opět vrátila zpět do Belgie, publikovala svou první knihu s názvem *Vrahova hygiena* (*Hygiène de l'assasin*, 1992). Od té doby knihy vydávala pravidelně, každý rok minimálně jednu.

2 CHARAKTERISTIKA A HLAVNÍ RYSY TVORBY AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

Amélie Nothombová je velice plodnou autorkou, neboť vydává zpravidla jednu knihu ročně. Její díla jsou předně prozaická, nejčastěji se jedná o romány s autobiografickými prvky. Inspirací pro takové romány jsou jí zejména osobní zkušenosti z částí života, které prožila v Japonsku, kde se narodila a kam se několikrát vrací i v dospělosti. Hlavními hrdinkami románů této známé belgické autorky bývají zpravidla ženy, často Amélie osobně. Za své literární umění byla Amélie Nothombová několikrát oceněna prestižními francouzskými cenami.

2.1 AUTOBIOGRAFIE

Četná díla belgické autorky Amélie Nothombové jsou autobiografická díla. Abychom chápali, co se rozumí dílem autobiografickým, je třeba tento pojem definovat a blíže charakterizovat.

Dle *Slovníku literární teorie* je *autobiografické dílo* definováno následovně:

„(z řec. autos = sám, biografiá = životopis)- písemné vyličení vlastního života autora, popř. některých jeho závažných úseků nebo stránek. A. mívají různé podoby od jednoduchého řazení vnějších faktů přes věcné podání pamětihodných událostí (např. římské commentarii) až k celistvému literárnímu zachycení životních osudů autora vyličením a komentováním klíčových událostí, zážitků a prožitků. Mezi autobiografie lze obecně vysledovat dvě odlišné tendence; jednu, která směřuje k zasazení autorových zážitků do širšího kontextu historického dění a zpravidla vede za pomoci vlastních komentářů k jeho osobnímu vysvětlení, a druhou, soustřeďující více pozornost spíše k autorovu vnitřnímu vývoji psychologickému nebo světonázorovému. K prvnímu typu se řadí např. latinsky psaná a. Karla IV.(Vita Caroli, 1350), která je nejvýznamnější autobiografickou památkou starší české literatury. (Štěpán Vlašín, 1984, s. 34)

Encyklopedie literárních žánrů poté definuje autobiografii takto:

„(z řec. autos = sám, bios = život, grafem=psát; termín utvořil r. 1809 angl.romantický básník a biografista R. Southey)

Forma biografické prózy, v níž životopisec je současně hrdinou svého díla. V autobiografii pisatel bilancuje své skutky a zážitky, předává individualizovaný obraz vlastní zkušenosti, svého tvůrčího a lidského vývoje, autobiografie- na rozdíl od fabulovaného autobiografického románu – spadá k umělecké literatuře faktu a (přes subjektivní licence ve výběru i interpretaci životopisných motivů) bazíruje na dokumentární věrohodnosti sdělení o reálné osobě, není vypravěčskou mystifikací. (Mocná, 2004, s 28)

V publikaci s názvem *Labyrint literatury* je u hesla autobiografie následující tvrzení:

„- Vlastní životopis - Vypsání vlastního života prózou nebo veršem (na rozdíl od pamětí, v nichž autor líčí události kolem sebe). Mohou mít podobu deníku, letopisů, přecházet do pamětí nebo dostat různou míru umělecké stylizace - pak vzniká například autobiografický román. Mezi nejstarší literární výtvořky světa patří Vlastní životopis Sinuhetův (1950-1935 př.n.l), nejvýznamější prozaické dílo staroegyptské literatury, jehož autorem je pravděpodobně titulní vysoký faraonský úředník. (Motivy z této autobiografie si vypůjčil do svého historického románu M.Waltari) Z četných autobiografických děl světové literatury vyniká zakladatelské dílo žánru, Vyznání sv. Augustina, dále Historie protivenství (1133-36), jež sepsal proslulý francouzský středověký filosof, teolog a básník Pierre Abélard (pjer abelár, 1079-1142) poté, co byl krutě potrestán za svou lásku ke krásné a bystré žačce Heloise (eloiz; svědectvím této lásky jsou i Dopisy Abélarda a Heloisy), nebo slavný renesanční Vlastní životopis (vydaný až 1728) italského sochaře, výtvarného teoretika a básníka Benvenuto Celliniho (čeliny, 1500-1571) - Patří sem i Vyznání J.J.Rousseaua, Goethovo Z mého života. Báseň i pravda nebo Život plný bojů M.Broda...Autobiografické prvky obsahuje v té či oné míře většina literárních děl.“ (Karpatský, 2008, s. 38)

Definice z *Labyrintu literatury* lze označit za nejvýstižnější a nejjasnější. Všechny z uvedených zdrojů se ale shodují na tom, že autobiografie je dílo, ve kterém spisovatel nebo spisovatelka popisuje své vlastní skutky, zkušenosti a zážitky. Jde o vylíčení osobních zážitků autora, případně autorky.

2.1.1 VÝZNAMNÍ FRANKOFONNÍ PŘEDSTAVITELÉ AUTOBIOGRAFIE

Autobiografická díla byla psána již v antickém Řecku, Římě i Egyptě. Ve Francii se ve středověku proslavil básník, teolog a filosof Pierre Abélard, který napsal autobiografické dílo *Historie protivenství*.

Úplně nejvýznamnějším autorem frankofonních autobiografických děl byl poté Jean Jacques Rousseau, jehož posmrtně vydané *Vyznání (Confessions, 1770)* je zásadním

mezníkem evropské literatury a pravděpodobně nejlivnější autobiografií vůbec. Ovlivnilo nejen román, ale rovněž vývoj autobiografického žánru jako takového. Autor zde vypráví román svého života a snaží se odhalit především své nitro. Vzpomíná na dětství a mládí, líčí životní zápasy.

Později se objevila řada autorů, potažmo autorek, jež k oné tematice inklinovali. Mezi novodobé tvůrce autobiografických děl patří například Marcel Proust, jehož dílo *Jean Santeuil* (*Jean SanTeuil*, 1952) je psáno ve třetí osobě. Radíme sem i Nathalii Sarrautovou se svým dílem s názvem *Dětství* (*L'Enfance*, 1983), Marguerite Durasovou, která napsala mimo jiné román *Milenec* (*L'Amant*, 1984), patří sem i díla spisovatelky Annie Ernaux, jako je *Žena* (*La femme*, 1987) nebo například *Nenávist* (*La Honte* 1996). Mezi další spisovatelky, které se zabývaly touto problematikou, patří Sidonie - Gabrielle Colette se svou knihou *Claudine ve škole* (*Claudine à l'école*, 1974). Autobiografie psal také André Gide, mezi jehož známá díla patří *Zemři a živ budeš* (*Si le grain ne meurt*, 1926), kde se mimo jiné přiznává ke své homosexualitě přes to, že byl v oné době ženatý se svou sestřenicí Madeleine Rondeauxovou, kterou velmi obdivoval. Mezi další představitele tohoto literárního žánru lze řadit i velice populárního Marcela Pagnola, který napsal kupříkladu autobiografický román *Čas lásek* (*Les Temps des amours* (1977), patří sem i spisovatel Michel Leiris se svým románem, kterému dal titul *Věk dospělosti* (*L'Âge d'homme* 1939), a knihou s názvem *Pravidlo hry* (*La Règle du jeu*, 2003).

2.2 PSYCHOLOGICKÝ ROMÁN

Některé knihy Amélie Nothombové jsou psychologického ražení. Z tohoto důvodu shledáváme žádoucí definovat pojem *psychologický román*.

Encyklopedie literárních žánrů uvádí u termínu *psychologický román* následující definici:

„(z řec. *psýché* = duše; též román introspektivní) Románový typ, jehož rematickou dominantou jsou stavy a proměny lidského nitra. Pro psychologický román je lidská duše velkolepým jevištěm (F.X.Šalda). Jeho ambicí je zachytit složitost, odstíněnost a vnitřní protikladnost psychického života, jež nejenom evokuje, nýbrž především objasňuje: snaží se najít skryté pohnutky chování postav, pochopit jeho vnitřní logiku a odhalit jeho hlubinné zdroje. Aktualizuje tedy zejména poznávací funkci ve smyslu porozumění lidskému nitru. Je žánrem výrazně analytickým, udržujícím těsné kontakty s vývojem psychologie; v některých případech předjímá její pozdější objevy (důraz na nevědomé vrstvy psychiky v románech Dostojevského je předzvěstí psychoanalýzy, jindy těží z jejích poznatků (fascinace psychoanalýzou v první polovině 20. stol. Přerůstá v módní stereotyp).“ (Mocná, 2004, s. 554)

Slovník literární teorie vymezuje pojem *psychologický román* tímto způsobem:

„(z řec. *psýché* = duše) románový žánr příznačný pro realistickou prózu 19.stol. (ve Francii Stenhal, Balzac, Flaubert, aj., v Anglii Thackeray aj., v usku Tolstoj, Dostojevskij, aj., v Německu Hauptmann, T.Mann aj.) , zaměřující se na vykreslení duševního života, chápaného jako střetání protikladných stavů a pocitů. Zobrazení niterných akcí postav poutá autorovu pozornost v míře daleko větší než objasnění vnějších motivů, jimiž je chování hrdinů determinováno. Vzhledem k rozmanitosti psychologické problematiky můžeme p.r. dělit na psychologicko-analytický (např. díla E. .T. A. Hoffmanna), sentimentální; zkoumáme – li žánr v perspektivě naděje, lze rozlišit p . r. historický, společenský, ze současnosti atd., častá je také kombinace psychologismu a dobrodružnosti.“ (Vlašín, 1984, s 304)

V *Labyrintu literatury* lze vyhledat u hesla *psychologický román* definici:

„Řecky *psýché* (nebo počestěle *psýcha*) je duch, duše. (V antické mytologie zosobňovala lidskou duši *Psýché*, nadpřirozená ženská bytost s křídly, do níž se zamiloval bůh lásky *Éros*.) Psychologie je tedy věda o duši a psychologický román představuje románový žánr soustředující se na

líčení duševního života postav, v němž se spolu střetají různé pocity a stavy. Za předchůdce psychologického románu, který se začal uplatňovat v realistické próze 19. století, se považuje tzv. analytický román (tedy román založený na analýze = rozboru pohnutek lidských činů...“ (Karpatský, 2008, s. 387)

Všechny definice psychologického románu lze shledat pertinentními. Shrneme-li tedy, co se rozumí pojmem *psychologický román*, uvedené zdroje se shodují na tom, že se jedná o románový žánr, ve kterém autor popisuje stavy a proměny lidského nitra.

2.2.1 VÝZNAMNÍ FRANKOFONNÍ PŘEDSTAVITELÉ PSYCHOLOGICKÉHO ROMÁNU

Mezi významné představitele psychologického románu patří například populární francouzský romanopisec, Alexandre Dumas mladší, se svým romantickým dílem o nešťastné lásce s názvem *Dáma s kaméliemi* (*Dame aux camélias*, 1848). Hlavní postava tohoto díla, krásná pařížská kurtizána Markéta Gautierová, má předobraz v ženě, kterou Alexandre Dumas mladší miloval. Jednalo se o kurtizánu Marii Duplessiovou.

I známý realistický povídkář Guy de Maupassant má na svém kontě nejen psychologický román, například knihu s názvem *Petr a Jan* (*Pierre et Jean*, 1887), jež líčí tragédii francouzské maloměstské rodiny.

Všestranný autor Paul Bourget patří také mezi významné zástupce psychologického románu. Napsal mnoho děl, kupříkladu román *Zločin lásky* (*Un crime d'amour*, 1886).

Rovněž první román Françoise Saganové, *Dobrý den, smutku* (*Bonjour tristesse*, 1954), byl psychologickým románem a nakladatelství jej vydalo v době, kdy bylo autorce pouhých 18 let. Hlavní hrdinkou románu je dívka vychovávána pouze otcem a vypráví svůj příběh, který prožila předešlé léto.

2.3 DÍLO AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

První dílo, které Amélie Nothombová napsala, byl román s názvem *Vrahova hygiena* (*Hygiène de l'assassin*, 1992). Tento příběh zfilmoval pod stejným názvem v roce 1999 režisér François Ruggieri. Do hlavních rolí obsadil herce Jeana Yanne a herečku Barbaru Schulz.

Mezi další významná literární díla Amélie Nothombové patří například *Milostná sabotáž* (*Le Sabotage amoureux*, 1993), kde autorka vzpomíná na své dětství prožité v Japonsku.

Za svou osmou knihu nesoucí název *Strach a chvění* (*Stupeur et tremblements*, 1992) získala Amélie Nothombová v roce 1999 cenu *Grand Prix Roman*, kterou uděluje *Académie française*. Příběh, který Amélie v tomto díle vypráví, je velmi neobvyklý. Autorka zde opět vzpomíná na zážitky ze Země vycházejícího slunce. Tento román byl rovněž zfilmován, a to režisérem Alainem Coneau v roce 2003. Roli Amélie si zahrála francouzská herečka Sylvie Testudová. Za roli v tomto snímku získala Testudová cenu za nejlepší herecký výkon na MFF v Karlových Varech.

O osm let později, v roce 2007, byla Amélie Nothombová oceněna cenou *Prix de Flore* za knihu *Ani Eva, ani Adam* (*Ni d', ni d'Adam*, 2007). I toto dílo je autobiografií a spisovatelka zde vzpomíná na románek s Japoncem, který prožila při svém návratu do Japonska v osmdesátých letech.

V roce 2000 vyšla další z jejích knih, *Metafyzika trubíc* (*Métaphysique des tubes*, 2000).

V knize *Životopis hladu* (*Biographie de la faim*, 2004) popisuje Amélie svůj vztah se svou mladší sestrou, Juliette Nothombovou.

Amélii Nothombové byla také udělena cena *Grand prix Jean Giono*, a to za celé její literární dílo.

2 CHARAKTERISTIKA A HLAVNÍ RYSY TVORBY AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

Tato belgická spisovatelka patří v současné době mezi nekontroverznější a hlavně nejčtenější frankofonní autorky vůbec. Tento fakt je výsledkem nejen velké literární tvořivosti této ženy a variabilitě jejích děl, ale také jejich čtivosti.

Kromě prózy je Amélie Nothombová autorkou také textů několika francouzských písní.

2.3.1 ANI EVA, ANI ADAM

Ani Eva, ani Adam (*Ni d'Ève, ni d'Adam*, 2007) je autobiograficky zbarvený román. Amélie zde vypráví svůj příběh z doby, kdy se v osmdesátých letech ve věku jednadvaceti let vrátila do Země vycházejícího slunce. Tam si při studiu přivydělávala tím, že dávala studentům soukromé hodiny francouzského jazyka. Napsala inzerát, na který se jí ozval první student. Byl to dvacetiletý štíhlý Japonec Rinri, který byl velmi bohatý. Do hlavní hrdinky se Rinri zamilluje. Přes to, že oba milenci jsou od sebe tak odlišní a čtenář předem tuší, že jejich vztah nebude mít dlouhého trvání, velmi se navzájem obohacují nejen jazykově, ale také kulturně. I čtenář je zde kulturně obohacen, neboť autorka popisuje japonské zvyky, kulturu a tradice, samozřejmě i kuchyni, která je pro tuto zemi typická. V neposlední řadě je zde vyzdvihován postoj Japonců k cizincům příjíždějícím z Evropy, kteří jsou od Asijců patrně rozeznatelní na první pohled. Jedná se hlavně o vztah přátel hlavního hrdiny k Amélie a v neposlední řadě také chování Rinriho rodičů k jeho přítelkyni.

Kniha je psána chronologicky a je velmi čtivá. Přes to, že vztah mezi dvěma hrdiny skončí, konec příběhu působí velice pozitivně.

2.3.2 ANTIKRISTA

I dílo *Antikrista* (*Antéchrista*, 2003) je románem, nejde však o autobiografický román, tentokrát se jedná o román psychologický. Hrdinkou románu je šestnáctiletá velice nadaná studentka Blanche, která není ničím zajímavá. Ani krásou, ani vztahy, ani majetkem. Je to spíše nevýrazný typ. Nemá žádné kamarády, její spolužáci ji přehlíží. Ve škole se sblíží se spolužačkou Kristou, ke které je Blanche přitahována jako magnet. Blanche tak cítí, že by mohla mít skutečnou kamarádku. Brzy však své růžové brýle sundá a zjistí, že Krista má v sobě něco zlého. To už se ale Krista zmocnila Blanchiny rodiny a soukromí. V myšlenkách ji Blanche tedy začne nazývat Antikristou. Napětí graduje a když se Blanche podaří prohlédnout duši této ďábelské dívky, sama se stane „normální“. Děj vyústí v nečekaný závěr - Krista po celou dobu lhala úplně všem lidem okolo sebe. Dílo je psáno v *ich* formě, čtenáře tím autorka vtahuje více do děje, kniha je potom čtivější.

2.3.3 KYSELINA SÍROVÁ

Kyselina sírová je další z autorčiných psychologických románů. Jedná se o velice neobvyklou fabuli. Příběh je totiž zasazen do televizní reality-show simulující podmínky koncentračního tábora. Vězni jsou oslovováni kódem, nikoli jménem. Na druhé straně potom stojí takzvaní kápoové, kteří vězňům dávají úkoly, tělesně je trestají a ponižují.

Autorka zde naráží na nehoráznost soudobých pořadů v televizi. Děj *Kyseliny sírové* je prakticky karikaturou vztahu dnešní společnosti ke zmíněným show. Implicitně je zde kladena otázka, kam až jsou lidé schopni zajít při sledování reality show. Spisovatelka se zamýšlí nad významy hodnot, jako je morální čistota, identita, zásadovost a čest.

Hlavními postavami tohoto literárního díla jsou kápo Zděna a vězeňkyně Pannonika, která je označovaná kódem CKZ 114. Jak bylo zmíněno, jedná se o psychologický román, proto se obě postavy během celého příběhu vyvíjí, zejména kápo Zděna. Mezi hlavními postavami dojde k pozoruhodnému vztahu, který fatálně ovlivní životy mnohých postav i osud celé show. Konec příběhu je šokující.

2.3.4 STRACH A CHVĚNÍ

Jedno z pozoruhodnějších autobiografických děl Amélie Nothombové nám umožňuje velmi čtivým a sarkastickým způsobem nahlédnout do prostředí firmy Jumimoto v Japonsku.

Již několikrát bylo zmíněno, že Amélie Nothombová se narodila v Japonsku, kam se ráda vrací v průběhu svého života. V knize *Strach a chvění* popisuje spisovatelka právě své zážitky ze Země vycházejícího slunce. Za toto dílo získala Amélie Nothombová cenu Grand prix roman, a to oprávněně. Čtenář je zde, stejně jako v románu *Ani Eva, ani Adam*, kulturně obohacován, neboť se opět dostáváme do japonského světa.

2.3.5 HLAVNÍ RYSY TVORBY AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

Frankofonní spisovatelka Amélie Nothombová je, mimo jiné, zejména autorkou autobiografických a psychologických románů. Co se týče psychologických románů, inspirací pro jejich vznik jsou spisovatelce vlastní zkušenosti se životem v Japonsku, přičemž právě

v této zemi prožila velkou část svého dětství. Později se na Dálný východ vrátila v dospělosti, a to v osmdesátých letech.

To, co Amélie ovlivnilo, je fakt, že se k ní v dětském věku nechovali Japonci příliš hezky, protože jako jediná byla bílé pleti. Také později, v dospělém věku, se v Zemi vycházejícího slunce setkala s tím, že se k ní Japonci chovali nepříjemně. Chvillemi pociťovala rasistické chování ze strany lidí v jejím okolí. Právě tato zkušenost se odráží v četných dílech autorky.

„Stařenka se dotkla mého čela a zvolala: ‚To je ale bílé!‘ a sesypala se smíchy, následována manželem. (Nothombová, 2007, s. 26)

Autobiografická díla spisovatelky jsou psaná odlehčenou formou, její styl je znám vytříbeně ironickým stylem a sarkasmem i schopností nadhledu. Někdy se nebojí konfliktních témat a ráda provokuje čtenáře.

Amélie Nothombová je, jak už bylo výše zmíněno, i spisovatelkou románů psychologických. Příběhy takových děl jsou vymyšlené a jejich postavy se vnitřně vyvíjejí.

Pokud jde o tyto dva literární žánry, v obou případech jsou u Amélie Nothombové hlavními hrdinkami zejména ženy. V dílech autobiografických je to samozřejmě autorka Amélie osobně. Hlavním postavám románů této spisovatelky se budeme věnovat v následující kapitole.

2.3.6 SEZNAM LITERÁRNÍ TVORBY AMÉLIE NOTHOMBOVÉ

Hygiène de l'assassin, 1992

Le Sabotage amoureux , 1993

Les Combustibles, 1994

Les Catilinaires, 1995

Péplum, 1996

Attentat, 1997

Mercur, 1998

Stupeur et tremblements, 1999

Métaphysique des tubes, 2000

Cosmétique de l'ennemi, 2001

Robert des noms propres, 2002

Antéchrista, 2003

Biographie de la faim, 2004

Acide sulfurique, 2005

Journal d'Hirondelle, 2006

Ni d'Ève ni d'Adam, 2007

Le Fait du prince, 2008

Le Voyage d'hiver, 2009

Une forme de vie, 2010

Tuer le père, 2011

Barbe bleue, 2012

La Nostalgie heureuse, 2013

Do českého jazyka byla přeložena tato díla autorky:

2001 – *Hygiène de l'assassin* (*Vrahova hygiena*, 1992), přeložila Jarmila Fialová

2007 - *Antikrista* (*Antéchrista*, 2003), přeložila Jarmila Fialová

2007 - *Milostná sabotáž* (*Le Sabotage amoureux*, 1993), přeložila Helena Beguivinová

2005 - *Atentát (Attentat, 1997)*, přeložila Dana Malanová

2004 - *Strach a chvění (Stupeur et tremblements, 1999)*, přeložila Jarmila Fialová

2004 - *Můj soukromý nepřítel (Cosmétique de l'ennemi, 2001)*, přeložila Šárka Belisová

2010 - *Ani Eva, ani Adam (Ni d'Ève ni d'Adam, 2007)*, přeložila Šárka Belisová

2011 - *Kyselina sírová (Acide sulfurique, 2005)*, přeložila Lucie Šavlíková

2012 - *Životopis hladu (Biographie de la faim, 2004)*, přeložila Lucie Šavlíková

3 **Obraz ženy ve vybrané tvorbě Amélie Nothombové**

Amélie Nothombová ve svých mnohých románech popisuje své osobní zážitky. V takových autobiografických dílech vystupuje osobně jako hlavní hrdinka. Pokud jde o jiné ženské postavy, v knihách spisovatelka popisuje ženy a dívky, se kterými se během svého života setkala.

V psychologických románech Amélie Nothombové jsou hlavními postavami zpravidla také osoby ženského pohlaví. Často se jedná o velmi sebevědomé a nezávislé ženy. Pojdme se tedy věnovat obrazu žen v tvorbě Amélie Nothombové. Pro analýzu ženských postav byly vybrány dva romány autobiografické, a to *Ani Eva, ani Adam (Ni d'Ève, ni d'Adam, 2007)* a *Strach a chvění*. Dále dva romány psychologické, s názvy *Antikrista (Antéchrista, 2003)* a *Kyselina sírová (Acide sulfurique, 2005)*.

3.1 ANI EVA, ANI ADAM

První autobiografický román, kterému se budeme věnovat, nese název *Ani Eva, ani Adam (Ni d'Ève, ni d'Adam, 2007)* a vystupuje zde hned několik ženských postav. Jak již bylo řečeno, jedná se o biografickou prózu, proto je hlavní hrdinkou samozřejmě sama Amélie Nothombová. Vypráví zde svůj osobní příběh prožitý v Zemi vycházejícího slunce. Soustředme se tedy právě na tuto hlavní postavu, na samotnou Amélie.

3.1.1 AMÉLIE

Amélie Nothombová je hlavní postavou celého příběhu. Jedná se o úspěšnou a sebevědomou ženu, Belgičanku, která se narodila v Japonsku, kam se v dospělosti vrací. Přivydělává si zde jako učitelka francouzštiny tím, že dává soukromé hodiny. Hned na začátku příběhu dojde k seznámení Amélie s mužem, japonským studentem francouzštiny. Čtenář by mohl očekávat, jak už to v románech bývá, velkou lásku. Ze strany Amélie se ale jedná spíše o okouzlení a hezký románek, oproti tomu Japonec jménem Rinri hlavní hrdinku velmi miluje. Amélie o svém příteli mluví hezky, tráví s ním velice ráda svůj volný čas, nikdy ale neprojeví větší city.

„Jakmile jsem se ocitla o samotě, pocítila jsem velkou radost. Ty události jsem si vybavovala se směsicí veselí a úžasu. To, co mě z toho všeho udivovalo nejvíc, nebyly výstřednosti Rinriho, ale spíš jedna, zato však vrcholná excentricita – měla jsem co do činění s někým milým, báječným. Nikdy, ani jedinkrát se mě nedotkl slovem nebo činem. Nevěděla jsem, že něco takového existuje“. (Nothombová, 2007, s. 45)

Z uvedených citací je evidentní, že Belgičanka tráví s Rinrim velmi ráda svůj volný čas. Necítí však k němu nic víc, než náklonnost. Japonský student Rinri naopak svou přítelkyni velmi miluje. Takový model románu nebývá velmi obvyklý v knihách, na které je čtenář zvyklý. Ženy bývají v klasické literatuře nejčastěji zobrazovány jako romantické bytosti plné citu, milující celým srdcem, ženy bývají takové, že pro svého milého udělají cokoli. Muži zpravidla příliš citově založení nejsou. V románu *Ani Eva, ani Adam* je tomu ale úplně jinak.

„O lásce jsem nikdy nemluvila. On tu otázku nastoloval často, ale já jsem se vždy postarala, aby se řeč převedla na něco jiného. Z okna jsme dalekohledem pozorovali rozkvetlé japonské třešně. „Podle obličejů bych ti měl v noci pod kvetoucími sakurami zpívat písničky a pít přitom saké.“ „O co, že to neuděláš.“ Rinri mi pod nejbližší třešňou zazpíval dostaveníčko. Když jsem se zasmála, tvářil se dotčeně. „To, co zpívám, myslím vážně“ (Nothombová, 2007, s. 52)

Rinri je velmi romantický muž, který je do své přítelkyně velice zamilován. Amélie ale není ženou klasických románů. Má Rinriho ráda, ale to, co cítí, nelze nazvat láskou. Svůj vztah k Japonci Rinrimu popisuje Amélie Nothombová následovně:

„Vždycky jsem měla velikou radost, když jsem ho viděla. Cítila jsem vůči němu přátelství a zároveň něhu. Když se mnou nebyl, nechýběl mi. Tak vypadala rovnice mého citu vůči němu a ten románek jsem považovala za něco úžasného. Proto jsem se obávala vyznání, jež by vyžadovalo odpověď, anebo v horším případě reciprocitu. Když se věci mají takhle, lhaní ubližuje. Postupně jsem zjišťovala, že můj strach nemá opodstatnění. Rinri ode mě očekával pouze to, že mu budu naslouchat. To bylo rozumné. Naslouchat někomu je ohromné. A já jsem naslouchala se zanícením. Pro označení toho, co jsem vůči tomu chlapci cítila, chybí v moderní francouzštině slovo, na rozdíl od japonštiny, která má na to výstižný výraz koi. Koi lze do klasické francouzštiny přeložit slovem náklonnost. Cítila jsem k němu náklonnost. Byl můj koibito, ten, s nímž jsme sdílela koi – v jeho společnosti jsem se cítila příjemně.“ (Nothombová, 2007, s. 53)

„To, co jsem zažívala s Rinrim, bylo něco nového, co se neustále točilo kolem šarmantního ostychu. Tenhle život ve dvou měl podobné vlastnosti, jako vodní matrace, na níž jsme spali – byl

nemoderní, nepohodlný směšný. Naše pouto spočívalo v tom, že jsme společně zakoušeli dojemný pocit trapnosti.“ (Nothombová, 2007, s. 95)

Rinriho láska k Amélie vyvrcholí v žádost o ruku, kterou hlavní hrdinka odmítá několikrát. Nakonec jeho nabídku v rozespalém stavu přijme, čehož následně lituje, ale cítí, že by Rinriho ranilo, kdyby zasnoubení odvolala. Po Amélie chce tedy termín svatby. Při naléhání svého přítele už to Belgičanka nevydrží a z Japonska odletí.

„Devátého ledna 1991 jsem snoubenci oznámila, že odlétám do Bruselu. Vyslovila jsem to se stejnou lehkostí, jako kdybych mu řekla, že jdu koupit noviny.“ (Nothombová, 2007, s. 162)

„ Políbil mě a šel. Jakmile zmizel, uvolnil se mi krk, roztáhlo se mi srdce a místo zármutku nastoupila neuvěřitelná radost. Zasmála jsem se. Nadávala jsem si do všeho možného, častovala jsem se urážkami, jež jsem si zasloužila, ale to mi nebránilo, abych se nesmála úlevou. Věděla jsem, že bych měla být hrozně smutná, zahanbená a nevím co ještě. Nedařilo se mi to. U registrace jsem pořádala o místo u okénka.“ (Nothombová, 2007, s. 162)

Je vidět, že Amélie měla z odletu na jednu stranu velkou radost, zároveň ale i nepříjemné pocity. Takové emoce nebyly způsobeny tím, že by se Amélie bála stesku po milenci. Měla pouze přirozené výčitky svědomí. Po odletu Amélie ze Země vycházejícího slunce se hlavní hrdince po Rinrim skutečně vůbec nestýská. Občas si na něj vzpomene, ale jen proto, že jí Rinri občas zatelefonuje.

„Vůbec jsem na toho chlapce nemyslela a neviděla jsem žádnou vazbu mezi mým životem v Belgii – možnost telefonického styku mezi námi dvěma mi připadala stejně podivná jako cestování v čase. Jeho můj úžas udivoval.“ (Nothombová, 2007, s. 167)

Jak bylo řečeno, takový vztah bývá v klasickém schématu románů vcelku neobvyklý. Čtenář se v románech setkává většinou s tím, že žena se až bláznivě zamiluje do muže, který ale cítí podstatně chladnější vztah k dané ženě. Jak známo, ženy nebyvaly v minulosti, a zároveň v klasické literatuře zrovna vzdělané a sebevědomé, natož aby odmítly žádost o ruku od velmi bohatého hezkého milujícího a hodného muže, jakým byl právě Tokijec Rinri. A tím je Amélie v tomto románu právě tak pozoruhodná.

Kromě samotné Amélie se v románu vyskytují další postavy, zejména sestry obou hlavních hrdinů. Sestra Rinriho, jménem Rika, je mladá dívka, sestra hlavního hrdiny. Tato

postava se v knize vyskytuje pouze okrajově, neboť žije v Americe. V románu je zobrazována jako krásná a roztomilá bytost.

„Ohromila mě její krása. ‘Amélie, tohle je Rika. Riko, tohle je Amélie.’ Pozdravila mě překrásným úsměvem. Její křestní jméno mě zklamalo, nikoli však zbytek její osobnosti. Byl to anděl.“ (Nothombová, 2007, s. 65)

Rinriho sestra je popisována jako dívka velmi roztomilá, hodná, krásná a oblíbená. To přes to, že je milenkou Čiňana, který je vůdcem galerky v americkém Los Angeles.

„Svým půvabem mě dočista okouzila.“ (Nothombová, 2007, s. 65)

„Celá ohromená jsem přemýšlela, jak se mohl tenhle anděl spadlý z nebe sám a dobrovolně rozhodnout, že bude žít s vůdcem zločinecké bandy. Nebud’ pitomá, řekla jsem si, takhle to dneska na světě chodí. Náhle mi před očima vyvstala představa Riky s péřovým boa kolem krku a jehlovými podpatky, jež kráčí zavěšená do Čiňana v bílém obleku. Rozesmála jsem se.“ (Nothombová, 2007, s. 68)

Druhá ze sester, tentokrát Améliina sestra, jménem Juliette, žije v Belgii. Protože děj románu se odehrává v Japonsku, Juliette se v knize téměř nevyskytuje. Avšak právě Juliette je důležitou osobou životě Amélie. Sestry spolu mají velmi dobrý vztah, který silně ovlivňuje jednání hlavní hrdinky.

„Začátkem července za mnou přijela má sestra na čtyřtýdenní dovolenou. Když jsme se shledaly, myslela jsem si, že umřu blahem.“ (Nothombová, 2007, s. 76)

„Pátého srpna se Juliette vrátila do Belgie. Zavřela jsem se na několik hodin a vyla jsem jako zvíře. Když se mi z prsou vyvalil všechn nahromaděný nářek, zavolala jsem Rinrimu. Byl té dobroty a skryl radost, protože věděl, jak trpím.“ (Nothombová, 2007, s. 78)

„S miskou před sebou jsem se náhle roztesknila. Řekla jsem mu, že jen on může pochopit, jak se vlivem Juliettiny nepřítomnosti cítím jako po amputaci. Vypověděla jsem mu, jak silné pouto mě k ní vždycky pojilo, jak ji mám ráda a jak absurdní krutosti jsem se odloučením od ní sama vystavila.“ (Nothombová, 2003, s. 68)

Lze se domnívat, že právě silné citové pouto mezi sestrami mělo také vliv na neuskutečněný sňatek dvou hlavních hrdinů. Je pravděpodobné, že odloučení od sestry by Amélie velmi těžce nesla a možná právě z tohoto důvodu si Japonce nechtěla vzít.

„,Co děláš?’ zeptal se.

„Píšu.’

„Vrať se, budeš psát tady.’

„Taky jsem Juliettina hospodyně. Starám se jí o domácnost.’

„A jak to bez tebe zvládala předtím?’

„Špatně.’

„Tak ji vezmi s sebou.’

„Výborně. Vezmeš si nás obě najednou.’

Smál se. Přitom jsem vůbec nežertovala. To byla jediná podmínka, za níž bych s tím sňatkem souhlasila.“ (Nothombová, 2007, s. 167)

Postava Juliette je sice vedlejší, avšak má velký vliv na chování Amélie. Poslední z vedlejších postav v románu je Rinriho matka. Ta je v knize vyobrazována jako typická figura románové tchýně. Nepříjemná žena, která dává své budoucí snaze najevo, co se jí na ní nelíbí. Tím více, je-li nastávající snacha jiné kultury a barvy pleti, než sama tchýně.

„Proč se tak namáháš, abys působila vznešeně? S tak výmluvným obličejem stejně nikdy nebudeš za dámu.“ (Nothombová, 2007, s. 70)

„Nejenže jsem jí kradla syna, ale ještě jsem byla cizinka. Jako kdyby kromě obou těchto zločinů u mě zavětřila něco dalšího, co se jí protivilo ještě víc.“ (Nothombová, 2007, s. 70)

„Matka se usmála a pronesla jízlivě: ‚Pokud si u nás dívka obleče krátké šaty, vezme si punčochy, hlavně když má tak bílé nohy.’ ‚Punčocháče v takovém vedru’ opáčila jsem. ‚Ano, v takovém vedru.’ ‚odpověděla kousavě.“ (Nothombová, 2007, s. 108)

SHRNUTÍ

Hlavní hrdinka celého příběhu, jednadvacetiletá studentka Amélie, je atypickou románovou postavou. Jedná se o sebevědomou a samostatnou ženu, která je milována Japoncem Rinri. Ten by se s Amélií velmi rád oženil. Jeho přítelkyně ale nemá o svatbu

zájem a raději z Japonska před Rinrim odlétá. Utíkání před problémem také není obvyklým činem žen. Proto je postava Amélie tak pozoruhodná, je velice moderní. Lze říci, že se jedná téměř o feministické zobrazení ženy.

Kromě Amélie v románu vystupují také sestry hlavních hrdinů. Obě se zde vyskytují ale jen okrajově. Jedná se o Juliette, sestru Amélie, a Riku, sestru Rinriho. Juliette je velmi důležitou osobou v životě Amélie. Žije ale v Belgii, což má velký vliv na Amélii, neboť té se po Juliette velmi stýská a právě to možná mělo velký vliv na návrat hlavní hrdinky do Belgie. Sestra Rinriho, Rika, je roztomilou a okouzující dívkou žijící ve Spojených státech.

3.2 ANTIKRISTA

V psychologickém románu *Antikrista (Antéchrista, 2003)* se vyskytuje několik žen. Nejzajímavější je až do očí bijící kontrast dvou odlišných charakterů. Jedná se o hlavní hrdinky příběhu, Kristu a Blanche. Blanche je dívka s velmi nízkým sebevědomím. Nemá žádné kamarády. Spolužáci ji přehlížejí, sama o sobě tvrdí, že je snad neviditelná. Oproti tomu Krista je velice sebevědomá a oblíbená dívka, která o svých přednostech ví a využívá jich. Jde o intrikářku, která má ráda snad jen sama sebe, svým přátelům lže a vymýšlí si. Nebojí se ani lhát vlastním rodičům, a to o velice vážných věcech.

Analýza postav žen v tomto románu není tak jednoznačná, neboť dochází k vývoji postav během celého příběhu.

3.2.1 BLANCHE

Hlavní hrdinka tohoto příběhu je nesebevědomá, uzavřená a stydlivá mladá dívka, studentka univerzity. Nemá příliš mnoho přátel, je jedináček, a tak trpí pocity samoty. Velmi by si přála mít nějakou nejlepší kamarádku. Na začátku románu dojde k seznámení se spolužačkou Kristou. Ta je mezi studenty velice oblíbená a lze říci, že se Krista stane Blachiným vzorem. Blanche se na Kristu dívá s velikým obdivem a dělá vše pro to, aby se s Kristou mohla kamarádit. Tak moc se snaží stát se její kamarádkou, že se před Kristou zpočátku ponižuje.

„První den jsem si všimla jejího úsměvu. Okamžitě jsem se s ní toužila seznámit. Moc dobře jsem věděla, že to sama neudělám. Jít za ní, toho jsem nebyla schopná. Vždycky jsem vyčkávala, až to

udělají ti druzí: nikdo nikdy nepřišel. Tak tohle byla univerzita: myslet si, že potkáme univerzu, a nikoho nepotkat. (Nothombová, 2003, s. 7)

„Teď jsem snila především o tom stát se Kristinou přítelkyní. Mít přítelkyni se zdálo neuvěřitelné. Tím spíš být přítelkyní Kristy - ale ne, to byly marné naděje.“ (Nothombová, 2003, s. 9)

„Když jsem vycházela z budovy univerzity, nějaký hlas volal mé jméno. Dosud se mi to nikdy nestalo a vyvolalo to ve mně jistou paniku. Ohlédla jsem se a zjistila jsem, že mě rychle dobíhá Krista. Bylo to úžasné.“ (Nothombová, 2003, s. 9)

Z citací je patrné nízké sebevědomí hlavní hrdinky. Blanche si dává veliký pozor na to, co říká, aby se před novou kamarádkou neztrapnila. Protože nikdy neměla přítelkyni, neví, co přátelství znamená, jak se přátelství jeví a neví, jak se má ke Kristě chovat.

„Nevěděla jsem, jestli jsem její přítelkyně. Podle jakého, nutně záhadného kritéria se pozná, že je někdo něčí přítelkyní? Nikdy jsem přítelkyni neměla. Tak například jsem jí připadala směšná; to byla známka přátelství, nebo pohrdání? Dotklo se mě to. Protože mi na ní už záleželo. V jedné jasné chvíli jsem si položila otázku proč. Cožpak to málo, to nepatrné málo, co jsem o ní věděla, mohlo být příčinou mé touhy se jí zalíbit? Nebo to bylo z toho ubohého důvodu, že ona jediná na mě pohlédla?“ (Nothombová, 2003, s. 11)

„‘ Jestli chceš, tak v pondělí bys vždycky mohla přespat u nás. ‘ Rozzářené, užasle se na mě podívala. Byl to nejkrásnější moment mého života.“ (Nothombová, 2003, s. 12)

Blanche zpočátku neměla malé sebevědomí jen v otázce ducha, oblíbenosti a přátelství, ale nelíbilo se jí ani její vlastní tělo. Jak už to u mladých dívek bývá, možná právě odtud pramenil její stud, její nízké sebevědomí. Pokud žena není spokojená se svým tělem, nemůže být spokojena sama se sebou jako celkem. Blanche neviděla žádné své kvality.

Krista donutila Blanche svléknout se před zrcadlem. V tomto okamžik kleslo Blanche sebevědomí ještě níže.

„V tom těle se skrývalo šestnáct let samoty, nenávisti k sobě, nevyjádřených obav, navždy neukojených tužeb, zbytečných bolestí, nikam nevedoucích záchvatů vzteku a nevyužitě energie. Těla mají tři možnosti krásy: sílu, půvab a bohaté vnady- Některým zázračným tělům se podaří spojit všechny tři. To moje nemělo naopak ani jeden z oněch divů. Jeho mateřskou řečí byl nedostatek: vyjadřovalo nedostatek síly, nedostatek půvabů a nedostatek kyprých tvarů. Podobalo se jakémusi

řevu hladu. Ale aspoň to slunci nikdy nevystavené tělo věrně nosilo mé jméno Blanche: ta neduživá věc byla bílá, bílá jako sečná zbraň, ale zbraň s ostřím obráceným dovnitř.“ (Nothombová, 2003, s. 18)

„Svou fyzickou podobou jsem pohrdala od puberty. Zjistila jsem, že Kristin pohled situaci zhoršil; už jsem nebyla s to vidět se jinak než jejíma očima a nenáviděla jsem se.“ (Nothombová, 2003, s. 29)

Krista postavu své kamarádky Blanche zkritizovala a té své nazírání na vlastní tělo ještě mnohem více zhoršila.

Protože se jedná o psychologický román, je zřejmé, jak bylo uvedeno výše, že se postavy budou během příběhu vyvíjet a nezůstanou ploché po celou dobu. I hlavní hrdinka Blanche se samozřejmě mění. Postupně odhaluje neupřímnost a falešnost prolhané intrikářky Kristy, ale pořád si není jistá tím, zdali ji nesoudí příliš krutě. Mění se téměř ve schizofrenika, neboť v jejím nitru probíhají velmi rozporuplné myšlenky.

„Její poslední slova mě dojala a vyvolala ve mně rozporuplné pocity. Nesoudím Kristu špatně? Je moje zatrpklost vůči ní oprávněná?“ (Nothombová, 2003, s. 26)

„Přesvědčila jsem samu sebe, že Krista má pravdu: mi'ň to bolelo. Ano, měla jsem se pokusit někoho oslovit. Ale abych řekla co? Neměla jsem co říct. A komu? Netoužila jsem tyhle lidi poznat. Vidíš, nic o nich nevíš, a už jsi suverénně rozhodla, že je nechceš poznat. Jak jseš pohrdavá a povýšená! Krista, ta je velkorysá, sama jde z ty těmi druhými, jako přišla za tebou, za tvými rodiči. Má každému co nabídnout. Ty, ty nemáš nic pro nikoho, ani sama pro sebe. Jseš nula. Krista he možná trochu drsná, ale aspoň existuje. Všechno je lepší, než být tebou.“ (Nothombová, 2003, s. 35)

Velký zlom nastane v okamžiku, kdy Blanche Kristu pozná víc a zároveň si uvědomí důležité hodnoty. Pomalu začne pozorně vnímat hloupost a omezenost své falešné kamarádky.

„Můj ohromený výraz považovala za své vítězství. Myslela si, že mi ‚zavřela zobák‘. Ve skutečnosti mě uzemnilo zjištění, jak je pitomá.“ (Nothombová, 2003, s. 58)

3.2.2 KRISTA

Krista byla typickou postavou oblíbené studentky, kterou mají rádi všichni. Spolužáci, učitelé, rodiče kamarádů. Všechny dívky chtějí být jako ona a chlapi jsou do ní zamilováni. Krista byla sebevědomá, lze říci, že namyšlená, velmi znalá svých kvalit, kterých uměla patřičně využít. Využívala ale i lidi kolem sebe, zejména svou novou kamarádku Blanche. A pro Blanche byla Krista zpočátku vším.

To, jaké pocity Krista vzbuzovala ve svých spolužácích, lze příkladně vyčíst z vnitřních monologů Blanche.

„To její sebevědomí jí přidávaly ony dva tři roky, které nás dělily od pelotonu ostatních studentů.“ (Nothombová, 2003, s. 8)

„Náhle jsem si bleskově položila otázku, proč mi na tom přátelství tak záleží. Nenapsala mě jednoznačná odpověď: v té dívce bylo cosi, o čem bych nedovedla říct, co to je.“ (Nothombová, 2003, s. 9)

Krista evidentně vzbuzovala v ostatních nepopsatelný pocit. Respektive nikdo z jejích přátel nevěděl, proč je Krista tak zajímavá.

Krista měla ale v sobě něco velmi zlého a tak byla nepříjemná i na Blanche. Urážela jí, rozkazovala jí a nutila jí dělat věci, které Blanche dělat nechtěla.

„Pomyslela jsem si, že v obecném zájmu se pokusím věřit v její verzi toho příšerného zážitku. Věděla jsem už, že se mi to nepodaří: když jsme u zrcadla stály vedle sebe nahé, příliš silně jsem cítila Kristinu až opojnou radost – radost, že mě ponižuje, radost, že je tak vysoko nade mnou, radost, a to především, že mě vidí trpět kvůli mé nahotě, radost z mé stísněnosti, kterou vdechovala všemi póry a která jí poskytla rozkoš, jako by mě pitvala zaživa.“ (Nothombová, 2003, s. 22)

Krista využívala nejrůznější prostředky, aby se, stejně jako Moliérův Tartuffe, vloudila do rodiny své kamarádky Blanche. Její jednání bylo značně neupřímné. Rodina nevnímala její neupřímné chování a byla jí naopak velice okouzlena. Intrikářka si byla všeho vědoma a rodiče své hostitelky využívala. Chovala se velmi drze, ale vždy se snažila vyjádřit laskavými slovy, což Blanchini rodiče ocenili.

„Přistoupila k němu a k jeho i mému údivu mu vlepila dva polibky na tváře. Viděla jsem, že to otce překvapilo i okouzlo.“ (Nothombová, 2003, s. 24)

„Víte, co by mi udělalo radost? Abychom si tykali - pokud mi to ovšem dovolíte. Je to pravda, jste mladí, připadám si hloupě, když vám vykám.“ (Nothombová, 2003, s. 26)

Jako záporná figura tohoto příběhu samozřejmě o své oběti Blanche špatně mluví před ostatními kamarády, ti se proto o Blanche nadále vůbec nezajímají.

„Chvástavě tak vynášela svůj image nadané holky, statečné, na svůj věk značně pokročilé, šikovné, atd., na úkor hloupé, naivní netýkavky pocházející z ‚privilegovaného prostředí‘ – nevím, jakým tikem se jí dařilo vyvolávat představu, že mít rodiče u učitelského stavu je známkou úžasného materiálního postavení.“ (Nothombová, 2003, s. 54)

„Přesto jsem se divila, že se takhle chová: nebyla to žádná idiotka, ani ji přece nemohly bavit ty prkotiny, které byly obsahem jejího povídání. Došla jsem k závěru, že Krista trpí patologickou žárlivostí: viděla-li mě šťastně ponořenou do nějaké knihy, musela to potěšení zničit-když si ho nemohla přisvojit. Podařilo se i už zmocnit se rodičů a bytu, teď musela ovládnout i mé požitky.“ (Nothombová, 2003, s. 57)

Krista má o sobě samotné jen dobré mínění. Myslí si, že je krásná a chytrá. Trvdí, že je nejlepší ve třídě na filosofii. Je ale typ studentky, která se naučí látku nazpaměť a nenapíše svůj názor, na rozdíl od Blanche. Profesor ale klasifikuje lépe ale ty práce, které zahrnují hlavně názory studenta. Ani v tomto případě Krista nepřizná vlastní chybu. Ostatně jako nikdy.

„Dokazuje to, že systémy známkování nemají žádnou cenu. Všichni vědí, že jsem ve filosofii nejlepší a že ty nejdeš do hloubky.“ (Nothombová, 2003, s. 83)

Kromě Kristy a Blanche v románu vystupuje také matka hlavní hrdinky, Michelle. Ta je zobrazením typické milující matky, která si dělá starosti o své dítě. Chce pro svou dceru to nejlepší a velmi ji trápí, že Blanche nemá žádnou kamarádku, že není oblíbená a její nejčastější činností je pouze čtení knih. Možná jí ale unikají skutečné kvality její dcery, jako je píle a čestnost, tolerance a smysl pro spravedlnost. Když se do rodiny vloudí falešná intrikářka Krista, maminka si ji tak oblíbí, že se k ní chová ještě vlídněji než k vlastní dceři. Je možné, že je to tím, že Krista je pravým opakem její dcery a má takové vlastnosti a kvality, které Blanche prostě nikdy neměla a nemá. Možná je takové laskavé chování způsobeno také vděčností, kterou cítí ke Kristě. Vděčností, že se vůbec někdo s Blanche kamarádí, a že tou kamarádkou je právě Krista.

„*Ta tvá Krista je ale objev! Je neuvěřitelná, zábavná, vtipná, plná života...*“ (Nothombová, 2007, s. 27)

„*Dlouho jsi čekala, než sis našla přítelkyni, ale vzhledem ke skvělým vlastnostem té, kterou jsi nám přivedla, ti rozumím: dala sis latku hodně vysoko.*“ (Nothombová, 2007, s. 28)

„*Matce nikdy nechyběly argumenty, aby omluvila tu, která byla údajně mou přítelkyní.*“ (Nothombová, 2003, s. 41)

I u Michelle dojde k proměně, a to v okamžiku, kdy dojde k vypátrání jistých skutečností a pravd ohledně života Kristy a jejích rodičů. Uvědomí si, že Krista je lhářka. To má nakonec takový efekt, že si Michelle začne všimnout kvalit své vlastní dcery.

SHRNUTÍ

Obě hrdinky románu, Krista i Blanche, mají tedy společný jeden rys. Jedná se o to, že se během celého příběhu vyvíjí a mění. Co se týče charakterových vlastností, dívky jsou od sebe naprosto odlišné. Blanche je dívka stydlivá a nesebevědomá, poctivá a plachá. Krista je naopak drzá, prolhaná a namyšlená. Na konci příběhu se Blanche promění v sebevědomější bytost, protože si díky falešné kamarádce uvědomí své vlastní kvality, které Krista nemá.

Kromě těchto dvou dívek vystupuje v románu ještě jedna žena, a to matka Blanche, která se jmenuje Michelle. Je typickým vyobrazením milující matky strachující se o své dítě. Zpočátku je, jako všichni, okouzlena Kristou, později ale, když vyjde na povrch, že Krista lže, si Michelle své dcery začne více všimnout.

3.3 KYSELINA SÍROVÁ

Kyselina sírová (*Acide sulfurique*, 2005) je také introspektivní román. Hlavními hrdinkami jsou, stejně jako u *Antikristy*, dvě od sebe naprosto odlišné ženy. V první části knihy je lze označit až za typické protiklady, stejně jako tomu bývá při klasickém schématu

příběhů, ve kterých je proti sobě postaveno dobro a zlo. V tomto případě se jedná se o vězenkyni Pannoniku, označovanou jako CKZ 114 a kápo Zděnu. Pannonika je mladá, krásná a čestná, hrdá dívka s dobrým srdcem, která se stane vzorem pro všechny. Na druhé straně potom stojí kápo Zděna, která je naopak komplexem méněcennosti trpící hrdinka, jež se všem ostatním lidem jeví jako hloupá a zlá. Jak již bylo podtrženo, analýza hrdinek psychologických románů bývá dosti nejednoznačná, protože se postavy během celého příběhu vyvíjejí. Ohromnou transformací projde zejména charakter Zděny. Ta se ze záporné postavy stane figurou kladnou, a to dokonce tak, že v závěru příběhu zachrání životy všech přítomných.

„Zuřivé výlevy téhle ztělesněné hrubosti na srdceryvném půvabu mladé krásky byly divácky atraktivní“ (Nothombová, 2005, s. 22)

3.3.1 CKZ 114: PANNONIKA

Jedna z hlavních hrdinek románu, dvacetiletá Pannonika, označovaná kódem CKZ 114, je prototypem kladné literární postavy. Krásná, mladá, inteligentní, odvážná, hrdá a čestná dívka na straně obětí. Bez moci. Bez materií.

Všichni ji obdivovali. Spoluvězni, protože byla krásná, diváci, protože byla nevinná, pořadatelé, protože díky ní vzrostla sledovanost pořadu, i káповé, protože byla vyjimečná. Pannonika v sobě měla jisté osobní kouzlo. Nikdo přesně nevěděl, o jaké kouzlo vlastně jde a čím je CKZ 114 tak jedinečná. To trápilo zejména kápa Zděnu, a právě tato skutečnost změnila chod celé reality show.

„Když dozorčí každé ráno procházeli kontingenty vězňů a určovali, kdo už není schopen práce a bude poslán na smrt, Pannonika skrývala svůj strach a nevolnost za masku povýšenosti. Ani když posléze trávila den odklizením štěrku z tunelu, který je nutili hloubit pod knutou kápů a který byl úplně zbytečný, nedala na sobě nic znát. A když nakonec vyhladovělým vězňům podstrčili nechutnou polévku, spolykala ji bez mrknutí oka.“ (Nothombová, 2005, s. 16)

Jak je z citace patrné, Pannonika se snažila zachovat si hrdost a čest, aby na ní nikdo nepoznal, že v táboře trpí. Nedala na sobě nic znát.

CKZ114 byla nejkrásnější ženou mezi vězni. Kromě toho nepostrádala inteligenci.

„Pannonice bylo dvacet let a měla ten nejněžnější obličej, jaký si lze představit. Než začaly razie, studovala paleontologii. Pro svou vášeň k diplokokům se nestihla dívat do zrcadla a nenapadlo ji zasvětit své oslnivé mládí lásce. Pronikavá inteligence její krásu ještě mnohokrát znásobovala.“ (Nothombová, 2005, s. 16)

„Pořadatelé si jí brzy všimli a celkem právem ji začali považovat za největší triumf celého pořadu. Představa, že tak krásná a vznešená dívka je odsouzena k smrti v přímém přenosu, vytvářela totiž nesnesitelné a neodolatelné napětí. Do té doby bylo ovšem třeba divákům nabídnout i ostatní rozkoše, které skýtala její výjimečnost; a tak na její úchvatné tělo dopadala jedna rána za druhou, ne moc silně, aby se její tělo nepoškodilo, ale zase dost na to, aby to v nich vzbuzovalo čirou hrůzu. Kápové měli také právo vězně urážet a častovali Pannoniku nadávkami nejhrubšího zrna, z čehož byli diváci dojetím bez sebe.“ (Nothombová, 2005, s. 16)

Jak již bylo zmíněno, Pannonika velmi silně zapůsobila na druhou z hlavních hrdinek příběhu, na kápa Zděnu. Ta nechápala, co je na Pannonice tak obdivuhodného, proč ji mají všichni rádi. Dlouho na to nemohla přijít a nedalo jí to spát.

„V životě nic takového neviděla. Co je to zač? Poznala v životě hodně lidí, ale nikdy se nesetkala s tím, co měla ta dívka ve tváři. Ostatně, nedokázala určit, jestli to má ve tváři, nebo na tváři. Asi obojí, pomyslela si směsící strachu a odporu. Ta věc, která ji tak zneklidňovala, vzbuzovala ve Zdeně nenávist. Tlačilo ji z toho v žaludku, asi jako když člověk sní něco těžkého. Kápo Zděna na to myslela celou noc. Postupně si všimla, že na to myslí pořád. Kdyby se jí někdo zeptal, co je to ono co, nedokázala by odpovědět.“ (Nothombová, 2005, s. 17)

„Čím víc Pannoniku zkoumala, tím méně toho chápala. Matně si vybavovala hodiny dějepisu z doby, kdy jí bylo asi dvanáct. V učebnici byly reprodukce obrazů starých mistrů – nedokázala by ani říct, jestli pocházely ze středověku nebo z pozdější doby. Někdy na nich byly paní – princezny? Nebo panny? – které měly na tváři stejně záhadnou věc jako ve tváři. Tehdy byla přesvědčená, že jsou ty obrazy vymyšlené. Že takové tváře neexistují. Všimla si toho, když pozorovala lidi kolem sebe. A nemohly být krásné, protože ženy, které v televizi označovaly za krásky, takhle nevypadaly. A najednou se objeví neznámá, která takovou tvář má. Takže existuje. Proč se člověk cítí nesvůj, když se na ni dívá? Proč je mu do pláče? Anebo to tak cítí jen ona sama?“ (Nothombová, 2005, s. 17 - 18)

„CKZ 114 – tak se jmenovala Pannonika – se stala pro diváky múzou. Novinové články vychvalovaly krásu a úroveň té obdivuhodné dívky, jejíž hlas ještě nikdo neznal. Rozplývaly se nad vznešeností jejího inteligentního výrazu. Její fotka se často objevovala na obálkách časopisů. Slušelo jí všechno – černobílá i barva.“ (No thombová, 2005, s. 19)

„Jeden úvodník o ‚krásné‘ CKZ 114 si přečetla i Zděna. Je krásná, v tom to tedy vězí. Kápo Zděna se sama neodvažovala to pojmenovat, jelikož vycházela v přesvědčení, že o podobných všech nic neví.“ (Nothombová, 2005, s. 20)

„Takže krása – to byl problém CKZ114. Údajně krásné dívky z televizní obrazovky u Zděny nevolnost nevyvolávaly, z čehož usoudila, že asi nejsou doopravdy krásné. Teprve ‚Koncentrace‘ ji naučila, co je to skutečná krása.“ (Nothombová, 2005, s. 20)

Pannonika byla velmi hrdá žena. Čtenář si může klást otázku, zda v prostředí, ve kterém dívka vystupuje, lze vůbec mluvit o hrdosti. Vždyť lidé jsou zde mláceni, týráni, mimo jiné jsou zde označováni pouhými kódy. Ztrácejí tím svou identitu. Pannonika si však i přes to všechno zachovávala zmíněnou hrdost a čest. To se projeví hlavně ve chvíli, kdy se kápo Zděna zeptá na její jméno. Pannonika ho odmítá prozradit. Nejen to. Hlavní hrdinka zpočátku odmítala úplně mluvit. Nechávala si svůj hlas jako tajemství.

„A teď poprvé něco řekla. ‚Já se jmenuji CKZ 114.‘ ‚Co je na této větě nejzajímavější,‘ napsal jeden novinář, ‚je ono já. Tato mladá dívka, která je před našima nevěřícíma očima zbavována lidství, podrobena tomu nejhoršímu ponížení, potupně a čirému násilí – tato dívka, kterou vidíme umírat a která už vlastně mrtvá je, má ještě dost síly začít větu vítězným já jakožto potvrzením sebe sama. To je ale nebývalá lekce odvahy!“ (Nothombová, 2005, s. 32)

Pannonika byla všemi obdivována a snažila se mezi vězně, i když to bylo velmi obtížné, vnést alespoň trochu radosti. Od té doby, co promluvila, si všichni, včetně Pannoniky, povídali u stolu o nedůležitých věcech, jako jsou filmy a knihy.

„Okolní jednotky princip pochopily a napodobily jej. Nikdo už nejedl potichu. V jídelně to hučelo jako v úlu. Všichni měli pořád stejný hlad, a přesto už se na konci jídla nikdo nerozplakal.“ (Nothombová, 2005, s. 34)

V jednom ze spoluvězňů, muži označovaném kódem EPJ 327, probudila Pannonika dokonce lásku.

„Ani ve svém předchozím životě jsem nepotkal nikoho vám podobného: bytost, ke které člověk může upnout svoje myšlenky. Jakmile na vás pomyslím, přestanu být ze všeho znechucený a jsem zachráněn.“ (Nothombová, 2005, s. 35)

Jak je z citací vidět, CKZ 114 byla pro všechny velice inspirativní ženou.

Kápo Zděna se chce s Pannonikou více sblížit a tak jí začne nabízet čokoládu, očekávajíc nějakou odměnu. Paradoxem je, že právě kápo žádá něco po vězenkyni. Zděna očekává, že jí Pannonika prozradí své jméno, CKZ 114 ale tvrdí, že její jméno, identita, má přece vyšší hodnotu, než je hodnota čokolády. Později dojde téměř k šokujícímu okamžiku, kdy se ukázalo, jakou hodnotu v tomto případě její jméno mělo. Mělo hodnotu lidského života. Právě to dokázala Pannonika svou hrdostí. Mohla své jméno prozradit za čokoládu, ale neudělala to. Čekala na vhodný okamžik. CKZ 114 tak zachránila svou kamarádku označovanou kódem MDA 802.

„Popadla dívku za rameno a mrštila s ní do řady odsouzených na smrt. MDA 802 se začala nekontrolovaně třást brada. A pak se stalo něco nevýslovného. CKZ 114 vystoupila z řady, vzala MDA 802 za ruku a přivedla ji zpět mezi živé. A když se k ní přiřítla rozzuřená Zděna, aby svůj rozsudek potvrdila, CKZ 114 se postavila proti ní, podívala se jí zpráma do očí a nahlas zvolala: ‘Jmenuji se Pannonika!’“ (Nothombová, 2005, s. 44)

Odvážnou Pannoniku všichni obdivovali, což po tomto odvážném činu gradovalo. Její přítomnost dodávala ostatním vězňům sílu. Později ji začali téměř uctívat.

„Pro nás pro všechny bude vaše jméno na věky nejvznešenější jméno na světě.“ (Nothombová, 2005, s. 49)

Postava Pannoniky se později už moc nemění. Pro všechny po celou dobu zůstává vzorem a až do konce příběhu má velký vliv na svou sokyni, kápo Zděnu.

Pannonika ke konci příběhu jednala neobvykle. Ostatní vězni do ní vkládali veliké naděje, věřili, že CKZ114 dostane nějaký nápad, jak celou show skončit. Ta ale začala odsuzovat lidi a protože diváci pořadu Koncentace měli možnost rozhodnout o tom, kdo v reality show zemře, vyzvala je, aby hlasovali pro její smrt.

„Diváci, dnes večer hlasujte pro mě! Až zítra roztrhnou obálku, ať je v ní jen jedno jméno! Jednohlasně zvolené pořadové číslo CKZ 114! Vy všichni, ať je vás kolik chce, jste se snížili k tomu, že sledujete tento zruďný pořad. Odpuštěno vám bude jedině v případě, že se stanu zítřejší odsouzenou na smrt. Dlužíte mi to!“ (Nothombová, 2005, s. 118)

Nikdo z přítomných netušil, co Pannoniku k tomuto činu vedlo, nicméně se v tomto okamžiku opět ukázala odvaha hlavní hrdinky. Ta ale doufala, že bude nějakým způsobem

zachráněna, očekávala, že kápo Zděna dostane nápad, jak zabránit smrti Pannoniky. Tak se stalo, a CKZ114 byla v posledním okamžiku zachráněna.

3.3.2 ZDĚNA

Zděna je úplně odlišnou literární postavou, než je Pannonika. Jedná se o naprostý opak. Na počátku příběhu je popisována jako zakomplexovaná žena, která v životě nikdy nic nedokázala. To, že prošla výběrovým řízením pro to, aby se mohla stát „kápem“, byl její první životní úspěch. Na to, že uspěla, byla velmi pyšná. Dříve si ji nikdo nevšímal, a proto si náležitě užívala všudypřítomných kamer.

„Přijali i Zděnu, která v životě neuspěla u žádné zkoušky. Byla proto na svůj úspěch patřičně hrdá. Teď může říkat, že pracuje v televizi. Je jí dvacet, nemá školy, a už dostala první zaměstnání; okolí se jí konečně přestane posmívat.“ (Nothombová, 2005, s. 8)

„Zděna nevyházela z úžasu. Kamera měla oči jen pro ni celých pět set vteřin. A za jejím umělým okem se skrývaly miliony skutečných diváků“ (Nothombová, 2005, s. 10)

Zděna se jevila v očích diváků i pořadatelů velice hloupě. Přispívala k tomu svými častými nesmyslnými výroky na kameru. Komické je, že si hloupost svých slov neuvědomovala, a naopak se domnívala, že se vyjadřuje velmi inteligentně.

„Především nevíme, co si vězňové myslí, protože se jich na to nikdo neptá. Třeba si nemyslí nic.“ (Nothombová, 2005, s. 13)

„Dívka zmizela ze záběru a byla sama omámená tím, co řekla. Netušila, že má v hlavě tolik myšlenek. Radovala se, jak perfektní dojem asi udělala.“ (Nothombová, 2005, s. 13)

„Noviny se předháněly v hanobení nihilistického cynismu všech kápů, a obzvláště kápa Zděny; nad jejím moralizováním zůstával rozum stát. Autoři úvodníků se neustále vraceli k té perle, kterou představoval její výrok o kladné roli vězňů. Čtenáři v dopisech označili její výstup za ztělesnění samolibé hlouposti a nedostatku lidství.“ (Nothombová, 2005, s. 14)

„Zděna vůbec nechápala, proč se na ni valí taková vlna opovržení. Ani na okamžik ji nenapadlo, že by se vyjádřila nějak špatně. A tak z toho vyvodila, že diváci i novináři jsou obyčejní měšťáci, kterým vadí její nedovzdělanost, a příčinu jejich rozhořčených reakcí viděla v nenávisti k lumpenproletariátu. A já si jich ještě vážím! řekla si pro sebe. Ostatně, velmi záhy si jich vážít

přestala. Její uznání patřilo už jen a pouze pořadatelům. Oni mě aspoň nesoudí. Důkazem je, že mi platí. A platí mi dobře. Opět chyba: pořadatelé ji pohrdali. Bavili se na její účet. A platili jí špatně.“ (Nothombová, 2005, s. 14)

Jak již bylo uvedeno výše, kápo Zděna vyhledávala přítomnost Pannoniky. Trestala ji tedy více, než bylo nutné a vybíjela si na ní zlost. Protože ale neznala Pannoniky skutečné jméno a volala na ni kódem CKZ 114, uvědomovala si, že její moc je v podstatě omezená. Volat ne někoho kódem není nic osobního. Zděna začala být posedlá tajnou vášní zjistit Pannoničino jméno a věděla, že ho snadno nezjistí. I kdyby se sebevíc snažila, je jen na CKZ 114, zda Zděně své jméno prozradí. Právě tento fakt prakticky změnil osud celé reality show.

„Křestní jméno CKZ 114 se mohla dozvědět je z jejich vlastních úst.“ (Nothombová, 2005, s. 25)

Čím více se Pannonika chovala hrdě tím, že nevyslovila své jméno, tím více se Zděna ponižovala, tím, že CKZ 114 mlátila. Nesmyslnost svého jednání si ale brzy uvědomila. Zde se začíná tato literární postava pomalu měnit.

„Jsem to ale husa, pomyslela si kápo. Abych získala to, co chci, nemůžu ji zničit. Zděno, ty jsi pako ! Na druhou stranu to není moje chyba: rozčiluje mě, jde mi na nervy, a já se pak neovládnu. Určitě mě chtěla vyprovokovat!“ (Nothombová, 2005, s. 25)

Zděna se snažila všemožnými způsoby přiblížit k Pannonice. Násilí k ničemu nevedlo, a tak začínala Pannonice tajně dávat čokoládu. Paradoxem je, že přes to, že vězněm je v románu Pannonika, ten, kdo ve skrytu duše po něčem touží a duševně trpí, je Zděna.

„ Když opadlo první dojetí, začalo Zděně připadat, že si z ní její chráněnka tropí bláznů. Pomyšlení, že objekt své posedlosti takhle hýčká, jí dělalo dobře, nicméně Pannonika se vůbec nechovala jako dlužník, který je bez sebe vděčností. Kdyby se na ni alespoň podívala těma velkýma očima uznání!“ (Nothombová, 2005, s. 42)

Jak bylo výše řečeno, Zděna nebyla okolím nikdy uznávána a myslela, že v reality-show *Koncentrace* bude považována za autoritu. Naopak si z ní ale všichni dělali legraci. Je možná až pobuřující, že hlavně vězni.

Na rozdíl od Pannoniky se Zděna během příběhu úplně změní. Stane se tomu díky silnému vlivu Pannoniky. Zděna si časem uvědomí, že jako záporná postava přátelství

Pannoniky nezíská. Začne se proto chovat mile. Celý příběh vyústí v nečekaný závěr – Zděna zachrání všechny zbylé vězně.

„Náhle se objevila kápo Zděna: přivedla odsouzené i jejich doprovod zpátky na prostranství. Odložila a zem část skleněných lahví, kterými byla obtížena. Nechala si v každé ruce jednu a zdvihla je nad hlavu. ‚Tak to by stačilo! Teď tu velím já! Mám v rukou dost Molotovových koktejlů, abych vás všechny zabila. Mohla bych zničit celý lág. Jestli se někdo pokusí na mě vystřelit, upustím je a všichni vyletí do povětří!‘“ (Nothombová, 2005, s. 133)

Tentokrát byla Zděna skutečnou hrdinkou, neboť právě tímto způsobem zachránila všechny vězně a ukončila tak reality show s názvem *Koncentrace*.

„Kápo Zděna byla ve svém živlu. Hrála svou životní roli a patřičně si ji vychutnávala.“ (Nothombová, 2005, s. 134)

Kromě Pannoniky a Zděny v příběhu vystupuje ještě jedna výrazná postava, kterou káповé označují kódem ZHF 911. Jednalo se o zlou starší paní, která byla nepříjemná na všechny přítomné. Neměli ji rádi spoluvězni, pořadatelé ani káповé. Všechny okolo sebe urážela.

„ZHF 911 byla stařena. Bylo s podivem, že pořadatelé tuto žen ještě nezlikvidovali, neboť všechny postarší osoby jinak vždycky posílali na smrt. Nicméně nakonec nedalo takovou práci uhodnout, proč ji nechávali naživu: byla odporná.“ (Nothombová, 2005, s. 55)

SHRNUTÍ

V podivuhodném příběhu se setkáváme se kontrastními postavami. Jedná se o zlou a neoblíbenou Zděnu a Pannoniku, krásnou, milou a statečnou vězeňkyni. Protože se jde o psychologický román, obě figury prochází vývojem, zejména kápo Zděna. Díky vlivu Pannoniky, kterou Zděna obdivuje, se kápo změní v kladnou postavu, která zachrání všechny vězně. Analýza postavy se v tomto případě dělá velmi obtížně, neboť jak už bylo řečeno, se postava kápa Zděny velice změní.

Kromě kápa Zděny a vězeňkyně Pannoniky se v příběhu vyskytuje postava s označením ZHF 119. Jedná se o nepříjemnou a hodně zlou stařenu, která v noci vyje.

3.4 STRACH A CHVĚNÍ

V autobiografickém románu *Strach a chvění* se setkáváme se dvěma ženskými hrdinkami. První představuje Amélie osobně a druhá je nadřízená Amélie Nothombové, Japonka Mori Fubuki. Stejně jako u všech ostatních děl, které jsme rozebrali, i tyto dvě ženy jsou od sebe velmi odlišné, a to národností, vzhledem, i charakterem.

Japonka Fubuki je cílevědomá moderní krásná žena, která před vším ostatním upřednostňuje práci a kariéru. Ví moc dobře, jak to ve firmě chodí.

Amélie je spíše žena toužící po zajímavých zkušenostech, důležité jsou pro ni i liské vztah. Je v tamějším prostředí cizí a nikdo ji nebere v Japonsku vážně.

3.4.1 AMÉLIE

Hlavní hrdinka, Amélie Nothombová, je Belgičanka žijící v Japonsku. Pracuje pro japonskou společnost Jumimoto, aby získala nějaké zkušenosti. Jako Evropanka je v Zemi vycházejícího slunce velmi často shazována svými kolegy a nadřízenými. Ona si ale nebere nic osobně a ve firmě setrvává. Jedná upřímně, srdečně. Je si vědoma svých kvalit, které ale ve firmě nikdo neocení.

„Kdybych si byla ten večer řekla, že žádný z úkolů, který mi uložili, mně nebyl k užítku, musela bych být malicherná. Koneckonců jsem přece chtěla pracovat v nějakém japonském podniku. A to se mi splnilo.“ (Nothombová, 2004, s. 9)

„Dny ubíhaly a já tu stále nebyla k ničemu. Nijak zvlášť mi to nevadilo. Měla jsem dojem, že na mě zapomněli, což nebylo nepříjemné. Seděla jsem u svého stolu a četla pořád listiny, které mi Fubuki dala k dipozici. Byly nesmírně nezajímavé.“ (Nothombová, 2004, s. 11)

Na Amélii je v japonské firmě nazíráno jako na neschopného cizince. Je tak všemožně shazována svými nadřízenými.

„Vždycky se dá uposlechnout. To by měly západní mozky pochopit.“ (Nothombová, 2004, s. 13)

Hlavní hrdinka si nechá chování svých nadřízených, včetně zadávání nesmyslných úkolů, líbit. To vše ale s patřičnou hrdostí, což je velice patrné z vnitřních monologů postavy. Pobyt v Japonsku a práci pro tamější firmu bere jako výzvu a nechce zklamat sebe sama.

„Nejlogičtější bylo dát výpověď. Přesto jsem se k tomu rozhodnutí nemohla odhodlat. V očích člověka ze Západu by na tom nebylo nicp otupného; v očích Japonce by to znamenalo ztratit tvář. Byla jsem v podniku sotvva měsíc. Přitom jsem podepsala smlouvu na rok. Odchodem po tak krátké době bych se i ve svých očích nadobro zneuctila.“ (Nothombová, 2004, s. 15)

Amélie Nothombová si je velmi dobře vědoma, že otevřenost a upřímnost není v japonské firmě zvykem, přesto se nebojí říci svůj názor.

„No přesně: myslím, že to je právě problém lidí, jako jsem já. Není – li naše inteligence podceňována, náš mozek usne. Tady pramení mé chyby.“ (Nothombová, 2004, s. 42)

Někdy, kdy vlastní názor Amélie skutečně není na místě, jedná velice ironicky. Japonci to ale - naštěstí - ne vždy pochopí.

„Ale ale! Víím, že nejste moc inteligentní. Nicméně nikdo by nemohl být takový hlupák, aby se dopustil takových chyb“

„Mohl: já.“

„Přestaňte. Víím, že lžete.“ (Nothombová, 2004, s. 42)

„Mně se nepodobá žádný Belgičan“

„To mě uklidňuje.“

Rozesmála jsem se.

„Vám to připadá komické?“

„Nikdy vám, Fubuki, neřekli, že zacházet hrubě s mentálně postiženými je nedůstojné?““
(Nothombová, 2004, s. 47)

Když jednoho dne dostane Fubuki veřejně vynadáno od šéfa, je před všemi velmi ponížena, uteče na toalety. Přes to, že se k Amélie nechová Mori Fubuki příjemně a

zesměšňovala ji, Amélie se za svou kolegyni na toalety vydá s tím, že jí chce pomoci a utěšit ji. Přes vše, co Mori Amélii dělala, nachází v sobě Amélie soucit.

„Vzkypěla ve mně krev: musím jí poskytnout útěchu. Marně jsem se přesvědčovala, abych to nedělala, připomínala si stará ponížení, kterým mě vystavila, urážky, co mi vmetla do tváře, nakonec zvítězilo moje směšné soucítění. Směšné, na tom trvám: pokud jsem chtěla jenat proti zdravému rozumu, tisíckrát lepší bylo vložit see mezi Omočiho a mou nadřizenou. Přinejmenším by to svědčilo o odvaze. Zatímco můj konečný postoj byl prostě jen pěkný a pitomý.“ (Nothombová, 2004, s. 77)

Amélie chtěla Fubuki Mori pomoci a psychicky ji podpořit, ale něco takového se v Japonsku nesluší. Samozřejmě vzbudila ještě více vzteku ve Fubuki.

„A já, prohnaná ženská, jsem přišla do její skrýše, abych okukovala, jak vzlyká. Bylo to totéž, jako kdybych si chtěla její hanbu vychutnat až do hořkého konce. Nikdy by nebyla schopna pochopit, uvěřit, připustit, že jsem jednala z dobroty srdce, i když srdce poštilého.“ (Nothombová, 2004, s. 78)

Fubuki tak začala Belgičanku ještě více ponižovat a nakonec ji dala práci na toaletách. Amélie ovšem neztrácí smysl pro humor a své nové práce se zhostí s optimistickým postojem.

„Takže si to shrňme. Jako malá jsem chtěla být Bohem. Velice záhy jsem objevila, že žádám příliš, a trochu jsem své mešní víno rozředila svěcenou vodou: budu Kristem. Rychle jsem si uvědomila, že mé ambice jsou přehnané, a uvolila se, že až budu velká, ‚udělám‘ ze sebe mučedníka. V dospělosti jsem se rozhodla být méně megalomanská a pracovat jako tlumočnice. Bohužel to pro mě zřejmě bylo příliš dobré, a ta jsem byla nucena sestoupit o příčku níž a stát se účetní. Jenže můj ohromující společenský pád neznal brzdy. Byla jsem tedy přeložena na něco zcela bezvýznamného. Nštěstí – měla jsem to tušit- něco zcela bezvýznamného pro mě bylo ještě příliš dobré. Tu jsem dostala poslední pracovní zařazení: čistit hajzlíky. Nad takovou tvrdou dráhou od božstva až k toaletám je věru možné žasnout. O zpěvačce, která může přejít od sopránu ke kontraaltu, se říká, že má velký rozsah: dovolím si zdůraznit mimořádný rozsah svého talentu, schopného zpěvu ve všech hlasových rejstřících- od těch božských až po rejstřík dámy od záchodů. První věc, kterou jsem pocítila, když přešel můj úžas, byla podivná úleva. Když čistíte pokálení záchodové mísy, má to jednu výhodu, nemusíte se totiž obávat, že klesnete ještě níž.“ (Nothombová, 2004, 82)

To, zda Amélie skutečně prožívala takové pocity, když musela pracovat jako uklízečka na toaletách, zůstává otázkou. Je velmi pravděpov

„Ráno, když mě metro dopravilo do budovy Jumimoto, chtělo se mi smát už při ouhé představě, co mě očekává. A když jsem se pak chvíli poté ujala svého úřadu, musela jsem se bránit bouřlivým záchvatům bláznivého smíchu.“ (Nothombová, 2004, s.85)

Amélii nezbyvalo, než si dělat legraci sama ze sebe.

„Mlčte! Jste husa pitomá!“

„To doufám. Představte si, že byste tohle místo svěřila někomu inteligentnímu!“
(Nothombová, 2004, s. 91)

Takový tlak nelze snášet moc dlouho a i Amélie se po tom, co ji šéf velmi surově vynadal za to, že zapoměla vyměnit toaletní papír, rozplakala. V tom okamžiku vešla Fubuki a Amélinin pocit soudržnosti zmizel.

„Jako z udělení si Fubuki tu chvíli vybrala k čištění zubů. V zrcadle jsem ji viděla, jak s pěnou zubní pasty v puse pozoruje můj pláč. Triumfovala, viděla jsem jí to na očích. Na okamžik jsem svou nadřizenou nenáviděla tak, že jsem si přála její smrt. Náhle me napadla shoda mezi jejím příjmením a jedním latinským slovem, které na ten případ přesně sedělo, a málem jsem na ni zakřičela: , Memento Mori!“ (Nothombová, 2004, s. 95)

Když odcházela Amélie z podniku, ve kterém pracovala, musela se podle tradice rozloučit se všemi svými nadřízenými. Když se loučila s Mori Fubuki, vychutnávala si poslední ironické dialogy, nabírající téměř surrealistických obrátů. Přes to, že poslední den mohla všem nadřízeným říci, co si o nich a celé firmě myslí, neudělala to a pobavila se nad rozhovory, které vedla.

„A co teď hodláte dělat?“

Neměla jsem v úmyslu povědět jí o svých rozepsaných rukopisech. Dostala jsem se z toho banální odpovědí: ,Možná bych mohla učit francouzštinu.‘

Moje nadřízená se pohrdavě rozesmála.

„Vyučovat! Vy! Vy myslíte, že jste schopná vyučovat?“

Zpropadená sněhová bouře, té nikdy nechybí munice! Pochopila jsem, že potřebuje další přihrávkou. Neodpovím jí tedy pošetile, že mám diplom profesorky. Sklonila jsem hlavu. , Máte pravdu, nejsem si ještě dost vědoma svých mezí.

„To tedy nejste. Ale upřímně – jaké povolání byste mohla vykonávat?“ Musela jsem ji přivést k vrcholu extáze. Ve starém japonském císařském protokolu je stanoveno, že císaře nutno oslovit „s úžasem a chvěním.“ Vždycky jsem tu formulaci nade vše milovala, protože tak přesně odpovídá hře herců v samurajských filmech, když svého velitele oslovují hlasem traumatizovaným nadlidskou úctou. Nasadila jsem tedy masku úžasu a začala se chvět. Vnořila jsem pohled plný hrůzy do očí mladé ženy a vykoktala: „Myslíte, že by mě přijali k odvozu odpadků?“ „Ano!“ řekla trochu příliš nadšeně. Zhluboka si vydechla. Podařilo se mi to. „ (Nothombová, 2004, s. 107)

Amélie odcházela z firmy spokojená, protože ačkoli nedělala práci, která by ji nějak vnitřně naplňovala a rozvíjela její schopnosti, získala mnoho zážitků a zkušeností.

3.4.2 MORI FUBUKI

„Mluvila na mě, slyšela jsem zvuk jejího jemného, inteligentního hlasu. Ukazovala mi úřední spisy, vysvětlovala mi, o co v nich jde, usmívala se. Neuvědomovala jsem si, že ji neposlouchám.“ (Nothombová, 2004, s. 9)

„Její krása mě okouzlovala, Litovala jsem jedině toho, že její polodlouhé vlasy jsou tak důkladně vykartáčované, že jí leží na hlavě jako připlácnuté v nenarušitelné křivce, jejíž strihist hlásá: Jsem výkonná žena.“ (Nothombová, 2004, s. 49)

„Slečna Mori si toho hodně vytrpěla, než získala místo, které dnes zastává. Asi nesnesla představu, že vy byste dosáhla takového postuu po deseti týdnech ve společnosti Jumimoto.“ (Nothombová, 2004, s. 32)

Jak je z citace patrné, Fubuki je kariéristka, která v Amélii viděla konkurenci. Zpočátku se Mori Fubuki zdá jako velmi milá kolegyně, Amélie v ní dokonce vidí kamarádku. Šlo ale o mylný dojem.

„Přátelství je příliš velké slovo. Řekla bych spíš „dobré vztahy mezi kolegy.““ (Nothombová, 2004, s. 33)

„Pronášela ty věty s bezelstným, laskavým klidem.“ (Nothombová, 2004, s. 33)

Fubuki se během příběhu stává nepříjemnou kolegyní, která dělá Amélii jen nepříjemnosti. Ze žárlivosti a z obavy o svou vlastní kariéru dokonce prozradí nadřízenému, že ona Evropanka pomáhala kolegovi s jeho prací, což je ve firmě Jumimoto nepřipustné. Fubuki měla strach o svou vlastní kariéru.

„To já jsem měla důvod být rozhořčená vaším postojem. Usilovala jste o nemístné povýšení, na které jste neměla nejmenší právo“ (Nothombová, 2004, s. 34)

„Já jsem nezklamala. Nevážila jsem si vás.“ (Nothombová, 2004, s. 35)

Slečna Mori se nepřestává chovat nepřátelsky a její jedovaté chování se stupňuje. Protože je Améliina přímá nadřízená, využívá toho, a zadává své podřízené úkoly, pro jejichž plnění však Amélie nemá patřičnou kvalifikaci a znalosti. Fubuki se rozčiluje a už není příjemná jako na začátku příběhu. Samozřejmě nezapomíná Amélii ponižovat a shazovat ji pro její belgický původ. Své chování zdůvodňuje jakousi prestiží firmy.

„Jsem vaše nadřízená a všichni vědí, že tu práci jsem vám zadala já. Tudiž odpovídám za vaše činy. Vy to dobře víte. Chováte se stejně nízce jako ostatní lidé ze Západu: stavíte svou osobní ješitnost nad zájem firmy. Abyste se pomstila za můj postoj k vám, neváhala jste účetnictví sabotovat, a přitom jste prokazatelně věděla, že vaše chyby padnou na mou hlavu.“ (Nothombová, 2004, s. 42)

„Pokud patříte do kategorie mentálně postižených, měla jste mi to říct, místo abyste mě nechala svěřit vám takovou práci“ (Nothombová, 2004, s. 42)

„Je hodně takových...lidí ve vaší zemi?“ (Nothombová, 2004, s. 46)

Amélie zůstávala v práci do noci, aby mohla dokončovat práci. Když se v noci roztrásla zimou, lehla si na zem a pokryla se odpadky. Když ji ráno kolegové našli, byla to skvělá příležitost pro Fubuki, aby mohla Amélii zase shodit, tentokrát před ostatními.

„To je celá ona, Pokryla se odpadky, abychom se s ní neodvážili zatřást. Udělala ze sebe nedotknutelnou. Je to v jejím stylu. Nemá kapku důstojnosti. Když jí říkám, že je pitomá, odpoví mi, že je to vážnější, že je mentálně postižená. Vždycky se musí snižovat. Myslí si, že se tím vyhne postihu. To se mýlí.“ (Nothombová, 2004, s. 53)

„Až se příště rozhodnete hrát si na pobudu, nedělejte to už v našem podniku. Od toho jsou stanice metra.“ (Nothombová, 2004, s. 53)

Přes veškeré nepříjemné chování je Fubuki v románu vykreslována jako překrásná bytost. Je popisována jako ztělesněním japonské krásy.

„Fubuki nebyla Ďábel, ani Bůh, byla to Japonka. Všechny Japonky nejsou krásné. Ale když se jedna z nich narodí krásná, těm druhým nezbyvá než se pěkně držet zpátky. Jednak proto, že ona plet’

jako květ lilie, ony líbezné rty s tak výrazně prokreslenými konturami a mnohotvará jemnost rysů stačí zastínit i nejzdařilejší tváře.“ (Nothombová, 2004, s. 57)

Jak bylo uvedeno výše, Mori Fubuki je vyobrazením krásné kariéristky. To, že je nepřijemná, může způsobovat fakt, že Fubuki nemá ještě manžela a může tak trpět komplexy.

„Fubuki byla dokonalá. Jedinou její vadou bylo, že v devětadvaceti nemá manžela. Bezpochyby se za to styděla, Když uvážíme, proč mladá a tak krásná žena nenašla manžela, zjistíme, že to bylo právě proto, že byla dokonalá. Bylo to proto, že si s absolutní horlivostí osvojila nevyšší pravidlo, které synkovi pana Saitó sloužilo za rodné jméno. Už sedm let utápěla svůj život v usilovné práci. Úspěšně, poněvadž se jí zdařil profesní vzestup, vzácný u příslušnice ženského pohlaví. Ale s podobným časovým rozvrhem bylo absolutně nemožné, aby se vdala. Nicméně se jí nedalo vytknout, že příliš usilovně pracuje, neboť v očích Japonce nikdy nepracujete příliš. V pravidlech týkajících se ženy je tedy jakási nesrovnalost: žena je dokonalá, protože pracuje do úpadu, což vede k tomu, že přesáhne svůj věk dvaceti pěti let, a není vdaná, tedy k tomu, že není dokonalá. Vrchol sadismu toho systému spočívá v jeho neřešitelném rozporu: respektovat ho znamená zároveň ho nerespektovat. Styděla se Fubuki za svůj prodlužovaný celibát? Určitě. Byla příliš posedlá svou dokonalostí, než aby si dovolila sebemenší porušení nejvyšších příkazů.“ (Nothombová, 2004, s. 64)

Fubuki neměla téměř žádné zkušenosti s muži, protože nejen, že na ně neměla díky své pracovní vytíženosti čas, ale ani to s muži patřičně neuměla. Když se nějaký objevil, chovala se velmi nervózně.

„Pozorovala jsem její chování, když jednala s kterýmkoli svobodným mužem – hezkým nebo škaredým, mladým nebo starým, vlídným nebo protivným, inteligentním nebo pitomým, na tom vůbec nezáleželo, jen když nezaujímal v hierarchii společnosti nebo v té její nižší postavená než ona. Přívětivost mé nadřízená byla pojednou tak důrazná, že působila téměř agresivně. Její šíleně nervózní ruce sjížděly až k širokému písku, který měl tendenci nedržet na její štíhlé postavě na místě, a vracely zpátky přezku, která nebyla přesně ve středu. Její hlas byl tak hladivý, že se to podobalo sténání.“ (Nothombová, 2004, s. 66)

Když dostala Fubuki veřejně vynadáno od šéfa, utekla na toalety a Amélie ji přišla utěšit. To se Fubuki nelíbilo, urazila se a Amélii dala práci uklízečky toalet. Aby ji zesměšňovala a řádně kontrolovala, chodila na si její nové pracoviště velmi často čistit zuby.

„Její chování mě bavilo. Fubuki se domnívala, že mě to rozčiluje, zatímco já byla nadšena, že mám tolik příležitostí obdivovat se její zuřivé kráse v onom fracimoru, zvláště vyhrazením pro nás dvě.“ (Nothombová, 2004, s. 89)

Fubuki nepřestala Amélii ponižovat ani ve chvíli, kdy se Belgičanka přišla rozloučit.

„Na tom něco je. Nicméně to nesmíme s méněcenností průměrného západního mozku přehánět. Nemyslíte si, že ta neschopnost pochází převážně ze snížené schopnosti vašeho mozku?“ (Nothombová, 2004, s. 105)

Když asi rok po svém odchodu z firmy vydala Amélie Nothombová svůj první román, poslala Fubuki Amélii blahopřání.

SHRNUTÍ

Obě hlavní postavy příběhu mají společné to, že vědí, co chtějí. Ve všem ostatním se ale liší. Belgičanka Amélie přijela do Japonska, aby nabyla nové zkušenosti v japonské firmě. Jedná se o dost silnou osobnost, neboť jako Evropanka je vystavována nemalému ponižování, ale přesto se nenechá vyvézt z míry.

Fubuki je Japonka, kariéristka, které záleží jen na práci. Je velmi obdivuhodná, přesto ale zákešná, panovačná. O svou kariéru se bojí a právě proto způsobuje své podřízené Amélii velké nepříjemnosti.

4 SROVNÁNÍ VYBRANÝCH DĚL

Protože je práce věnována dvěma knihám autobiografickým a dvěma psychologickým románům, porovnáme mezi sebou knihy *Ani Eva, ani Adam* a *Strach a chvění*, neboť tato dvě díla jsou obě autobiografická a následně díla *Kyselina sírová* a *Antikrista*. Tyto dva romány jsou psychologické.

4.1 AUTOBIOGRAFICKÁ DÍLA ANI EVA, ANI ADAM A STRACH A CHVĚNÍ

Ani Eva, ani Adam je jedno z autobiografických prozaických děl, kde autorka vzpomíná na své zážitky z Japonska. Kniha je psána velmi čtivým a jemným způsobem.

To, že je atmosféra knihy právě tak odlehčená, je nadmíru zajímavé vzhledem k tomu, že láska dvou hlavních hrdinů nedopadne dobře. Ačkoli mezi hlavními hrdiny, které spojovalo po celý děj románu citové pouto, nedojde ke sňatku, nýbrž k odloučení, je čtenář spokojen.

Pokud jde o román *Strach a chvění*, spisovatelka volila velmi obdobné téma a i zde se zaměřila na své zkušenosti z Japonska. Vypráví zde své zážitky, kdy pracovala pro tamější společnost. Nejprve jako překladatelka, později dostávala horší a horší práci, až padá na samé dno pracovního žebříčku a skončila jako uklízečka záchodů. Román je psán velmi odlehčenou, až vtípnou a ironickou formou, čtenář je pobaven a kulturně obohacen zároveň.

Obě autobiografická díla, *Ani Eva, ani Adam* i *Strach a chvění* jsou velmi jemně a odlehčeně psána. Čtenáře obohatí o znalosti kulturních zajímavostí cizí země. Dílo lze označit odpočinkovou literaturou.

4.2 PSYCHOLOGICKÉ ROMÁNY ANTIKRISTA A KYSELINA SÍROVÁ

Oba tyto psychologické romány jsou velmi čtivé. Každý je ale trochu jiný. Co se týče románu *Antikrista*, jde o dílo trochu čtivější, neboť je psáno v *ich* formě, příběh vypráví hlavní hrdinka Blanche.

Protože je *Antikrista* psychologickým románem, postavy se v průběhu děje mění. Co se ovšem nemění je právě nepříjemná nálada dýchající na čtenáře. Napětí atmosféry graduje, protože záporná postava jménem Krista je postupem času čím dál zákeřnější. Na konci knihy dojde k nečekanému závěru jako pro většinu postav příběhu, tak i pro čtenáře.

Kyselina sírová je román psychologický, stejně jako dílo *Antikrista*. Ani zde postavy příběhu nezůstávají konstantní. V tomto případě právě dramatické události ovlivňují chování a vývoj postav. Přispívá tomu i prostředí, ve kterém se příběh odehrává. Prostor příběhu je nanejvýš neobvyklé. *Kyselina sírová* je, stejně jako *Antikrista*, kniha, která je sice velmi čtivá, ale dýchá na čtenáře velmi nepříjemnou atmosférou. I tato kniha, stejně jako *Antikrista*, skončí naprosto překvapivě.

Oba psychologické romány jsou nenáročná díla, která ale nedýchají na čtenáře příjemnou atmosférou. Autorka spíše šokuje, a to volbou témat, ale i průběhem celého děje. Obě knihy jsou velice psychologicky orientované, po celou dobu čtenář sleduje myšlenky postav a jejich vývoj, případnou změnu charakterů.

Antikrista je psána v první osobě jednotného čísla, příběh vypráví hlavní hrdinka. Dílo se tím stává čtivější, než je *Kyselina sírová*.

5 Závěr

Současná spisovatelka Amélie Nothombová vydává každým rokem minimálně jednu knihu a patří tak mezi nejčtenější frankofonní autory současnosti. Specializací této Belgičanky jsou zejména autobiografická díla, neboť má, vzhledem ke svým zážitkům, skutečně co vyprávět. Nejen, že Amélie prožila své dětství v Japonsku, ale ráda se do tohoto kraje vrací i v dospělosti. Amélie Nothombová tedy čtenářům přináší neobvyklý náhled do tamější kultury a vypráví své zkušenosti ironickým, místy až provokativním stylem. Mezi romány, které popisují zajímavé okamžiky života této kontroverzní autorky, patří například tituly *Ani Eva, ani Adam*, nebo známé dílo *Strach a chvění*, za které byla Amélie oceněna prestižní cenou *Grand prix Roman*.

Kromě autobiografií je Nothombová také autorkou románů psychologických, jako je *Antikrista* nebo velice neobvyklá kniha s názvem *Kyselina sírová*.

Autorka práce se soustředila na vyzdvihnutí obrazu ženy právě v uvedených titulech této belgické prozaičky.

V autobiografických titulech vystupuje zejména autorka osobně. *Ani Eva, ani Adam* je dílo, ve kterém se spisovatelka vykresluje jako žena emancipovaná a nezávislá. V románu *Strach a chvění* už tolik samostatně na čtenáře nepůsobí. Co si ale hlavní hrdinka zachovává, je hrdost a duševní síla.

Pokud jde o psychologické romány, analýza postav žen je velmi nejednoznačná, neboť hlavní hrdinky prochází vývojem během celého příběhu. Dějem v *Kyselině sírové* hýbou dvě hrdinky, které jsou sokyně. Jsou od sebe na počátku naprosto odlišné. Na konci knihy však dojde k usmíření postav a k proměně záporné figury v kladnou postavu, která zachrání životy všech. I v *Antikristě* je proti sobě postaveno ztělesnění dobra a zlo. Dívka Blanche je pravdomluvná a poctivá. Bohužel také nesebevědomá. Krista naopak egoistická lhářka. Jak už bylo řečeno, v introspektivních románech se vyvíjí charaktery postav. Blanche se tedy promění, a to v dívku hrdou a sebevědomou. Druhá s dívek je za svou faleš patřičně potrestána.

Ve většině literárních děl, na které je čtenář zvyklý, hrají hlavní roli zejména muži. Amélie Nothombová ale, vyzdvihováním ženské samostatnosti, nezávislosti, síly a odvahy, ve svých knihách demonstruje, že je velmi moderní spisovatelkou, která svou literaturou boří stereotypy.

6 SEZNAM LITERATURY

1. MITTERAND HENRI. Dictionnaire des œuvres du XXe Siecle, Le Robert, Paris: 1995. ISBN 2-85036-262-X
2. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Ani Eva, ani Adam. Mladá fronta, 2010. 1. Vydání. 176 str. ISBN 978-80-204-2267-5
3. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Antikrista. Garamond, 2007. 1. Vydání. 136 str. ISBN 978-80-86955-87-2
4. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Kyselina sírová. Mladá fronta, 2011. 1. Vydání. 142 str. ISBN 978-80-204-2268-2
5. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Strach a chvění. Motto, 2004. 1. Vydání. 118 str. ISBN 80-7246-216-4
6. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Vrahova hygiena. Paseka, 2001. 1. Vydání. 172 str. ISBN 80-7185-365-8
7. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Životopis hladu. Mladá fronta, 2012. 1. Vydání. 192 str. ISBN 978-80-204-2633-8
8. NOTHOMBOVÁ, AMÉLIE: Milostná sabotáž. Garamond, 2007. 1. Vydání. 110 str. ISBN 978-80-86955-63-6
9. MOCNÁ, DAGMAR: Encyklopedie literárních žánrů. Paseka, 2004. 1. Vydání. 704 str. ISBN 80-7185-669-X
10. VLAŠÍN, ŠTĚPÁN: Slovník literární teorie. Československý spisovatel. 472 str.

11. KARPATSKÝ, DUŠAN: Labyrint literatury. Albatros, 2008. 600 str. ISBN 978-80-00-02154-6
12. DUFRANÇAIS, Dominique. Amélie Nothomb Interview à la TV Belge. In: Youtube [online]. Zveřejněno 27.6.2013 [cit. 2014-06-29]. Dostupné z :<http://www.youtube.com/watch?v=4g5gqLckj0c>

7 RESUMÉ

Ce travail, divisé en quatre parties, propose une analyse d'image des personnages féminins dans l'œuvre d'Amélie Nothomb, qui est une écrivaine belge, très controversable.

Le premier chapitre contient des informations sur la vie et l'œuvre d'Amélie Nothomb.

Ce qui a beaucoup influencé sa littérature, c'est le fait qu' Amélie a vécu depuis longtemps au Japon.

Le deuxième chapitre présente l'oeuvre d'Amélie Nothomb. Cette écrivaine francophone a écrit surtout des romans autobiographiques et psychologiques.

Le troisième chapitre présente l'analyse d'image des femmes dans les livres d'Amélie Nothomb. Pour cette analyse, nous avons choisis deux romans autobiographiques, *Le strupeur et tremblement* et *Ni d'Ève, ni d'Adam*, et deux romans psychologiques, *Antéchrista* et *L'acide sulfurique*.

Les personnages féminins jouent les rôles importants dans son œuvre. Souvent, ce sont des femmes émancipées et modernes.

Une comparaison des œuvres choisies est évoquée dans la dernière partie.